

Az Fgytv. békéltető testületet és fogyasztóvédelmi politikát is érintő 2019. évi módosításának kritikája

*A fogyasztóvédelem fel-, illetve leértékelődése?**

„A békéltető testületi eljárásoknak hatalmas szerepük van a fogyasztóvédelmi igényérvényesítésben, meglétük enyhíti az igazságszolgáltatásra nehezedő terhet (elsősorban a kis perértékű ügyek esetében). A békéltető testületek bevonása a vállalkozás és a fogyasztó számára is gyakorlatias és költséghatékony megoldást jelent a vitás ügyek rendezésére.”^[1]

I. BEVEZETÉS

A fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény (Fgytv.) 2019. évi módosítása – a fogyasztóvédelemért felelős *minisztert* „középpontba” állítva, a *vállalkozói* érdekek képviselőinek befolyását erőteljesen növelve, a *fogyasztóvédelmi egyesületek* szerepét nagy mértékben csökkentve – igen jelentős, alapvető változásokat hozott: a fogyasztóvédelmi jogszabályok végrehajtásáért felelős *nemzeti hatóságok közötti együttműködés*ről és a 2006/2004/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2017. december 12-i (EU) 2017/2394. európai parlamenti és tanácsi rendelettel kapcsolatos rendelkezések mellett koncepcionálisan érintette – „felértékelve” – a *békéltető testület* szabályozását és – „leértékelve” – a „fogyasztóvédelmi politiká”-t. Jelen tanulmány e kétirányú módosítást, a miniszter reflektorfénybe helyezését, a kamara és az MKIK előre törését – a fogyasztók védelme érdekében, javaslatokkal – veszi górcső alá.^[2] Először az Fgytv. módosításának végső előterjesztői indokolás szerinti célját rögzítve meghatározom a vizsgálandó tárgykört, a megválaszolandó kérdéseket, majd az Fgytv.-módosítás rendelkezéseit

* A kézirat lezárva: 2019. szeptember 30.

[1] Lásd A hosszú távú részvényesi szerepvállalás ösztönzéséről és egyes törvények jogharmonizációs célú módosításáról szóló 2019. évi LXVII. törvény végső előterjesztői indokolása, Általános indokolás V.

[2] A fogyasztóvédelem jelentőségéhez lásd pl. Hamar - Hámori, 2016, 176; Hámori, 2018-2019; Hámori 2016, 175-183.; Hámori, 2015, 257-273. A fogyasztók fokozottabb védelme érdekében megfogalmazott javaslatokhoz lásd pl. Hámori, „2019, 212-219.; Hámori, 2018, 63-98.; Hámori, 2017a, 253-270.; Hámori 2017b, 183-191.

elemzem, értékelem lépésről lépésre haladva, összegzést sem mellőzve.

II. AZ FGYTV. MÓDOSÍTÁSÁNAK VÉGSŐ ELŐTERJESZTŐI INDOKOLÁS SZERINTI CÉLJA

A hosszú távú részvényesi szerepvállalás ösztönzéséről és egyes törvények jogharmonizációs célú módosításáról szóló 2019. évi LXVII. törvény (Módtv.)^[3] *végző előterjesztői indokolása* szerint a javaslattal – a békéltető testület vonatkozásában (is) – „további hatékonyságnövekedés érhető el”;^[4] „[...] szükséges a békéltető testületek hatékonyságának növelése, hogy minél több érdemi döntés kerüljön meghozatalra az eljárások során”.^[5] „A javaslat elfogadása esetén a fogyasztóvé-

[3] A Módtv. nem csak a címében szereplő „hosszú távú részvényesi szerepvállalás ösztönzéséről” és egyes törvények jogharmonizációs célú módosításáról, hanem a békéltető testület alapvető, jelentős változásokat magában foglaló újra szabályozásáról (lásd pl. békéltető testület új fogalma, békéltető testületi tagok kiválasztása) és a fogyasztóvédelmi politikát érintő módosításról is szól.

[4] Lásd Módtv. általános indokolás V.; részletesen lásd uo. Az általános indokolás V. pontja először a fogyasztóvédelmi együttműködési (CPC-) hálózathoz kapcsolódó módosítást érinti: kitérve e hálózat céljára, a CPC-rendszerre, az összekötő hivatalra, az illetékes hatóságra, az (EU) 2017/2394 rendelet céljáról szól: a CPC-rendszer továbbfejlesztése, „az Európai Unióban működő fogyasztóvédelmi szervek közötti együttműködés erősítése, annak érdekében, hogy eredményesebben fel lehessen lépni a határokon átnyúló fogyasztóvédelmi jogsértésekkel szemben. Az (EU) 2017/2394 rendelet tartalmazza a CPC-rendszer keretén belül az illetékes szervek által ellátandó feladatokat és az eljárások rendjét. Például kölcsönös segítségnyújtási mechanizmus, összehangolt vizsgálati és végrehajtási mechanizmusok a kiterjedt jogsértések és az ún. uniós dimenzióval rendelkező kiterjedt jogsértések esetén, uniós szintű tevékenységek.”

[5] Lásd uo. Az általános indokolás V. pontja tartalmazza: „A fogyasztók egyre nagyobb bizalommal fordulnak a hazai békéltető testületekhez. Ezt a ténytet tükrözik az évről évre növekvő ügyszám adatok is.” [táblázatban 2001-től 2018-ig az éves országos ügyszám és támogatási összeg adatok; például (a „megtorpanásokat” érzékelteve): 2001-ben 448, 2017-ben 13412, 2018-ban 12970 ügyet tárgyaltak, a támogatási összeg 2001-ben 27,7, 2004-ben 62,7, 2005-ben 53,5, 2010-ben 375, 2011-ben 300, 2012–2014 között 360, 2015-ben és 2016-ban 330, 2017-ben és 2018-ban 400 millió forint]; „2015-ben a kormány a békéltető testületi rendszert jelentősen megerősítette, mivel az akkori jogszabály-módosítás alapján a vállalkozás köteles válasziratot (nyilatkozat a fogyasztó igényének jogosságáról) küldeni és a békéltetőtestületi meghallgatáson egyezség létrehozatalára feljogosított személy részvételét biztosítani. Ennek elmaradásakor a vállalkozással – akkor is, ha KKV – szemben is kötelező a fogyasztóvédelmi hatóságnak bírságot kiszabnia. A jogalkotói beavatkozás hatására megnőtt az egyezségek száma és aránya. Míg a jogszabály-módosítást megelőzően, a 2015. évben 1.370 esetben (az összes ügy 11%-a) került sor egyezségkötésre, addig a módosítást követően, 2016-ban már 1.857 ügyben (14%), 2017-ben 1.947 ügyben (15%), 2018-ban pedig 2.012 ügyben (16%) került sor egyezség megkötésére. A jogszabály-módosítás hatására jelentősen megváltozott egymáshoz képest is az ajánlások és az egyezségek aránya. Míg a módosítást megelőzően, 2015-ben az összes ügy 11%-a volt csak egyezség és 23% ajánlás, addig a jogszabály-módosítást követően az összes ügynek már a 15%-a volt egyezség, 13%-a ajánlás. Ennek pedig kiemelt jelentősége van a fogyasztók jogainak védelme szempontjából, hiszen az egyezség bírósági úton végrehajtható, a bírósági ítélettel egyenértékű határozatot jelent, szemben az ajánlással. Mindezek alapján a jogalkotói beavatkozás hatékony volt, a javaslattal pedig további hatékonyságnövekedés érhető el. A békéltető testületek utolsó 3 évében az érdemi jellegű döntések (ajánlás, egyezség, kötelezés, elutasítás) aránya országosan mindössze 38%-ot tett ki, míg a nem érdemi határozatok (hatásköri, illetékességi áttétel, kérelem nem pótolta hiányossága miatti megszüntetés, kérelem visszavonása, eljárás folytatása lehetetlen, stb.) 62%-ot. Ez alapján ugyancsak szükséges a békéltető testületek hatékonyságának növelése, hogy minél több érdemi döntés kerüljön meghozatalra az eljárások során.” Érdemesnek tartom kiemelni, hogy ezen indokolás szerint 2015-ben az összes ügy 34%-a volt egyezség, ajánlás, a „jogszabály-módosítást követően” az összes ügynek csak 28%-a volt egyezség, ajánlás.

delemlről szóló törvény módosításával a jelenleginél *ismertebbé, egyszerűbbé* és átláthatóbbá válhat az alternatív vitarendezés működése.”^[6] „A magyar békéltető testületi rendszer komoly érték, az EU-ban egyedülállóan 20 éve működő rendszer, ugyanakkor szükséges lépéseket tenni a hatékonyság növelése érdekében és két évtizede működő mechanizmusokon időszerű változtatni. Ennek egyik lehetősége a testületek vezetésének *professzionális* alapokra helyezése, az egyes megyékben működő gyakorlatok közül a legjobb gyakorlatok elterjesztése. A módosítás célja ezen túl a *bürokráciacsökkentés* és az *adminisztratív terhek csökkentése*, amellyel jelentősen *egyszerűbbé* válik a békéltető testületi tagok kiválasztása. A módosítással azonos számban képviseltetik magukat a békéltető testületekben a fogyasztói oldal képviselői és a vállalkozói érdekek képviselői, valamint megjelenik a *semleges fél* is.”^[7]

A fentiek kapcsán megvizsgálandónak tartom, hogy a Módtv. indokolásában szereplő, idézett célok mennyiben jelennek meg a Módtv.-ben, mennyiben várható további *hatékonyság-növekedés* (pl. több érdemi döntés – különösen egyezség, ajánlás – meghozatala), *ismertebb, egyszerűbb, átláthatóbb* alternatív vitarendezés. Véleményem szerint kérdés, önmagában az, hogy két évtizede működő mechanizmusokról van szó, időszerűvé teszi-e a változtatást (még ha a világunk gyorsan változó is)? Továbbá: a testületek vezetése eddig nem volt professzionális alapokra helyezve, mire vonatkozik a „professzionális” jelző (a fogyasztóvédelmi egyesületek nem tartoznak bele a „professzionális alapok”-ba); csökken-e a bürokrácia, az adminisztratív teher: „jelentősen egyszerűbbé válik a békéltető testületi tagok kiválasztása”; a módosításig nem azonos számban képviseltették magukat a békéltető testületekben a fogyasztói oldal és a vállalkozói érdekek képviselői, nem jelent meg a „semleges fél”? A válaszok az Fgytv. szóban forgó változásának és a békéltető testületi tagsági feladat ellátására vonatkozó pályázat szabályairól és a békéltető testületi tagok díjazásáról, valamint az online adásvételi vagy online szolgáltatási szerződéssel összefüggő határon átnyúló fogyasztói jogvita esetén eljáró békéltető testületek kijelöléséről szóló 26/2019. (VIII. 26.) ITM rendelet (ITM r.), továbbá a békéltető testületi tagok kijelölésének szabályairól szóló 215/2008. (VIII. 29.) Korm. rendelet, illetőleg a békéltető testületi tagok díjazásáról szóló 211/1998. (XII. 24.) Korm. rendelet alapos, összehasonlító vizsgálatát is megkívánják.^[8]

[6] Uo. (kiemelések: H. A.)

[7] Uo. (kiemelések: H. A.)

[8] A békéltető testülettel kapcsolatos és a fogyasztóvédelmi politikát érintő változások 2019. szeptember 1-jétől, az (EU) 2017/2394 rendelettel összefüggő rendelkezések 2020. január 17-től hatályosak [lásd Módtv. 28. § (3) és (6) bek., ITM r. 15. §, a fogyasztóvédelmi jogszabályok végrehajtásáért felelős nemzeti hatóságok közötti együttműködéssel összefüggésben egyes kormányrendeletek módosításáról és hatályon kívül helyezéséről szóló 170/2019. (VII. 12.) Korm. rendelet 5. § a)-b) pont, 6. § (2) bek.; véleményem szerint a 170/2019. (VII. 12.) Korm. rendelet sem csak arról szól, ami a címében szerepel (lásd 5. §, ami a békéltető testületi tagok kijelölésének és díjazásának szabályozásával kapcsolatos)].

III. A FOGYASZTÓVÉDELMEM „FELÉRTÉKELŐDÉSE” (A FOGYASZTÓVÉDELMI EGYESÜLETEK MELLŐZÉSE)

1. Az Fgytv. 18. §-ának módosítása: a békéltető testület új fogalma, az online ügyekben eljáró békéltető testület kijelölésének és a békéltető testületi tagi díjazás, költségtérítés szabályozása

Az Fgytv. 18. §-át módosító Módtv. 55. §-hoz fűzött végső előterjesztői indoklás szerint: „A rendelkezés a békéltető testület új fogalmát határozza meg, amelynek következtében a testület nem megyei (fővárosi) kereskedelmi és iparkamarák (a továbbiakban: kamara) *mellett* működő, hanem a kamara által működtetett *szakmailag* független testület. A Magyar Nemzeti Bank szervezeti egységként működő Pénzügyi Békéltető Testület (a továbbiakban: PBT) is ilyen formában működik. A módosítás alapján továbbra is az állam támogatja a testületek működését. *Deregulációra* tekintettel rögzítésre kerül, hogy az online adásvételi vagy online szolgáltatási szerződéssel összefüggő határon átnyúló fogyasztói jogvita esetén a fogyasztóvédelemért felelős *miniszter* által *rendeletben* kijelölt kamara által működtetett békéltető testület illetékes. [...] kiegészül az Fgytv. azzal a rendelkezéssel, hogy a békéltető testület tagja e tevékenység ellátásáért a fogyasztóvédelemért felelős *miniszter* által *rendeletben* meghatározott díjazásra és szükség esetén költségtérítésre jogosult. *A díjazás szabályozása kormányrendeleti szintről miniszteri rendeleti szintre kerül, az online ügyekben eljáró békéltető testület kijelölése törvényi szintről kerül miniszteri rendeletben való kijelölésre.*”^[9]

Az Fgytv. 18. § (2) bekezdésének módosítása által a *békéltető testület függetlensége jelentősen csökkent, mert már nem a „kamara” „mellett”, hanem „által” működtetett, és nem „független”, hanem csak „szakmailag független” testület, ami – véleményem szerint – nem a fogyasztóvédelem felértékelődése, hanem a vállalkozói érdekek képviselői befolyásának növelése, a fogyasztóvédelem csökkentése körébe tartozik.*

Az Fgytv. 18. § (3) bekezdésének módosításával nem egyszerűen arról van szó, hogy „[a] módosítás alapján továbbra is az állam támogatja a testületek működését”, hanem arról, hogy *a támogatás „ügyszámarányos” volta kikerült az Fgytv.-ből,*^[10] ami véleményem szerint az „ügyszámarányos”-ság mellett *más körülmények* (pl. a békéltető testületi ügyek jellege, a képzési és a tanácsadási költségek felmerülése) figyelembe vételének nagyobb teret biztosít, s így e változás – az alkalmazás alapos voltától (szempontrendszerétől) is függően – *helyes-*

[9] Kiemelések: H. A. Lásd Fgytv. 18. § (2)-(3), (5), (9) bek.

[10] Lásd Fgytv. 18. § (3) bek. módosítás előtti és utáni szövege: „(3) Az állam – a költségvetési törvényben meghatározott mértékben – gondoskodik a békéltető testületek működésének ügyszámarányos támogatásáról, ide nem értve a Pénzügyi Békéltető Testületet.” és „(3) Az állam – a költségvetési törvényben meghatározott mértékben – gondoskodik a békéltető testületek működésének támogatásáról, ide nem értve a Pénzügyi Békéltető Testületet.”

nek is mondható. Kérdés, hogy mi volt a jogalkotói szándék (motívum, cél), mert az – miként a *finis operis* sem – az indokolásból nem derül ki.^[11] Véleményem szerint azonban helyesebb lett volna, ha a jogalkotó egy megfelelő, kellően differenciált szempontrendszerrel jelenített volna meg az Fgytv.-ben.

Az Fgytv. 18. § (5) bekezdésének módosítása az Fgytv.-ben megszünteti azt, hogy „[o]nline adásvételi vagy online szolgáltatási szerződéssel összefüggő határon átnyúló fogyasztói jogvita esetén az eljárásra kizárólag a fővárosi kereskedelmi és iparkamara mellett működő békéltető testület illetékes”; a módosítással online adásvételi vagy online szolgáltatási szerződéssel összefüggő határon átnyúló fogyasztói jogvita esetén a fogyasztóvédelemért felelős miniszter által rendeletben kijelölt kamara által működtetett békéltető testület illetékes, ami véleményem szerint *rugalmasabb szabályozásnak, gyorsabb jogalkotást biztosító megoldásnak* látszik, s így *kedvező változásként is értékelhető* (bár kétség kívül a fogyasztóvédelem egyfajta leértékelődésének is tekinthető, amit a „gyorsaság” nem biztos, hogy kellően kompenzál – a kijelölés jóval kisebb kontroll alatt áll). Az ITM r. 14. §-a szerint az online adásvételi vagy online szolgáltatási szerződéssel összefüggő határon átnyúló fogyasztói jogvita esetén – az Fgytv. 20. §-ában meghatározott illetékességi szabályok figyelembevételével – valamennyi megyei (fővárosi) kereskedelmi és iparkamara által működtetett békéltető testület eljárhat, ami megítélésem szerint – a békéltető testületek felkészültségétől is függően – *ugyancsak kedvező, arányos változásnak is tűnhet.*^[12]

Az Fgytv. 18. §-ának (9) bekezdéssel történő kiegészítése és az Fgytv. 55. § (1) bekezdés g) pontjának hatályon kívül helyezése által *a békéltető testületi tagi díjazás, költségtérítés szabályozása kormányrendeleti szintről miniszteri rendeleti szintre szállt,*^[13] ami véleményem szerint egyfajta *rugalmasabb, gyorsabb jogalkotást biztosíthat* (ugyanakkor – miként utaltam rá – a „gyorsaság” kisebb kontrollal jár). *Az ITM r. megtartja az előző szabályozás szerinti, véleményem szerint ma már rendkívül alacsony, hatékonyság-csökkentő, békéltető testület hatékony működését veszélyeztető hatással bíró, évtizedes összegeket: a tanács tagja ügynként hétezer forint, a tanács elnöke, valamint az egyedül eljáró testületi tag*

[11] Vö. Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) R) cikk (3) bek.: „(3) Az Alaptörvény rendelkezéseit azok céljával, a benne foglalt Nemzeti hitvallással és történeti alkotmányunk vívmányaival összhangban kell értelmezni.” (kiemelés: H. A.)

[12] Fgytv. 20. §: „(1) Az eljárásra a fogyasztó lakóhelye vagy tartózkodási helye szerinti békéltető testület illetékes. (2) A fogyasztó belföldi lakóhelye és tartózkodási helye hiányában a békéltető testület illetékességét a fogyasztói jogvitával érintett vállalkozás vagy az annak képviselőjére feljogosított szerv székhelye alapítja meg. (3) Az eljárásra – a fogyasztó erre irányuló kérelme alapján – az (1) és (2) bekezdés szerint illetékes testület helyett a fogyasztó kérelmében megjelölt békéltető testület illetékes. (4) Ha több fogyasztó közösen terjeszt elő kérelmet, bármelyik kérelmezőre illetékes testület valamennyi kérelmezőre nézve illetékes. (5) A békéltető testület illetékességi területe a testületet működtető kamara szerinti megyére (fővárosra) terjed ki. (6) A békéltető testületi eljárás hivatalos nyelve a magyar.”

[13] Fgytv. 18. § (9) bek.: „(9) A békéltető testület tagja e tevékenység ellátásáért a fogyasztóvédelemért felelős miniszter által rendeletben meghatározott díjazásra és szükség esetén költségtérítésre jogosult.”; 55. § (1) bek. g) pont: (Felhatalmazást kap a Kormány, hogy) „g) a békéltető testületi tagok díjazására,” (vonatkozó részletes szabályokat rendelettel meghatározza.)

ügyenként *tízezer* forint díjazásra jogosult, ha e rendelet eltérően nem rendelkezik; ha valamely ügyben a békéltető eljárás az Fgytv. 31. § (3) bekezdésében meghatározott okból a meghallgatást követően került megszüntetésre, az eljárásban részt vevő tag *háromezer* forint díjazásra jogosult; nem jár díjazás, ha az eljárás a meghallgatást megelőzően került megszüntetésre; a díjazás havi összegének legkisebb mértéke az elnök esetében *hatvanezer* forint, az elnökhelyettes esetében *negyvenezer* forint (ha a békéltető testület elnöke vagy elnökhelyettese a fogyasztói jogvita elbírálásában, mint az eljárásban részt vevő tag is részt vesz, e díjazáson túlmenően egyéb díjazásra nem jogosult); az eljárásban részt vevő tag a fogyasztói jogvita elbírálásával közvetlenül összefüggő, indokolt és számlával igazolt költségeinek megtérítése céljából költségtérítésre jogosult; a költségtérítés összegét a békéltető testület elnöke hagyja jóvá; az eljárásban részt vevő tag költségei megtérítését költségtámlány formájában is igényelheti, ennek összege ügyenként ötszáz forint.^[14]

[14] Lásd ITM r. 10–12. §, a békéltető testületi tagok díjazásáról szóló 211/1998. (XII. 24.) Korm. rendelet 2. § (1)–(2) bek., 4. § (1) bek. második mondat, (2) bek., 5. § (1)–(3) bek.; e Korm. rendelet 1. § (1)–(2) bekezdése: „(1) A békéltető testület eljáró tanácsának tagját (a továbbiakban: a tanács tagja), elnökét (a továbbiakban: a tanács elnöke), valamint az egyedül eljáró testületi tagot (a továbbiakban együtt: az eljárásban részt vevő tag), továbbá a békéltető testület elnökét és elnökhelyettesét tevékenységük ellátásáért az e rendeletben meghatározott díjazás és költségtérítés illeti meg. (2) Az (1) bekezdés szerinti díjazás és költségtérítés nem képezi részét a békéltető eljárás költségeinek.” 3. §-a: „Az eljárásban részt vevő tag tevékenységét – különösen a békéltető testületi tagok és a békéltető testület elé kerülő fogyasztói jogviták számára tekintettel – a békéltető testületet működtető kamarával kötött erre irányuló – átalánydíjas – szerződés alapján is elláthatja. Ebben az esetben a díjazás havi összegének legkisebb mértéke huszonötezer forint.” 4. § (1) bek. első mondata: „A békéltető testület elnöke és elnökhelyettese tevékenységét a békéltető testületet működtető kamarával kötött erre irányuló szerződés alapján látja el.” Vö. egyes fogyasztóvédelmi tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 221/2009. (X. 9.) Korm. rendelet 2. §: „Az R. 2. §-a helyébe a következő rendelkezés lép: „2. § (1) A tanács tagja ügyenként hétezer forint, a tanács elnöke, valamint az egyedül eljáró testületi tag ügyenként tízezer forint díjazásra jogosult, ha e rendelet eltérően nem rendelkezik. (2) Ha valamely ügyben a békéltető eljárás az Fgytv. 31. § (3) bekezdésében meghatározott okból a meghallgatást követően került megszüntetésre, az eljárásban részt vevő tag háromezer forint díjazásra jogosult. Nem jár díjazás, ha az eljárás a meghallgatást megelőzően került megszüntetésre.” A Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság által kiszabott egyes bírságok felhasználásáról szóló 336/2007. (XII. 13.) Korm. rendelet 10. §: „A békéltető testületi tagok díjazásáról szóló 211/1998. (XII. 24.) Korm. rendelet a) 2. §-ának (1) bekezdésében a „négyezer forint” szövegrész helyébe az „ötezer forint” szöveg, b) 3. §-ában a „tizenötezer forint” szövegrész helyébe a „huszonötezer forint” szöveg, c) 4. §-ának (1) bekezdésében a „negyvenezer forint” szövegrész helyébe a „hatvanezer forint” szöveg, illetve a „harmincezer forint” szövegrész helyébe a „negyvenezer forint” szöveglép.”; a békéltető testületi tagok díjazásáról szóló 211/1998. (XII. 24.) Korm. rendelet módosításáról szóló 255/2004. (IX. 8.) Korm. rendelet 1. § (1)–(2) bek.: „(1) A békéltető testületi tagok díjazásáról szóló 211/1998. (XII. 24.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 2. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép: „(1) A békéltető testület eljáró tanácsának tagja (a továbbiakban: az eljáró tanács tagja) ügyenként négyezer forint díjazásra jogosult, ha e rendelet ettől eltérően nem rendelkezik. (2) Az R. 2. §-ának (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép: „(3) Az eljáró tanács tagja kétezer forint díjazásra jogosult, ha az eljárás az Fgytv. 31. §-ának (4) bekezdésében meghatározott valamely okból került megszüntetésre, azonban a tanács már tartott meghallgatást.”; a békéltető testületi tagok díjazásáról szóló 211/1998. (XII. 24.) Korm. rendelet 2. § (1) és (3) bekezdésének 2004. december 31-ig hatályos szövege: „(1) A békéltető testület eljáró tanácsának tagja (a továbbiakban: az eljáró tanács tagja) ügyenként kétezer forint díjazásra jogosult,

2. Az Fgytv. 19. §-ának módosítása: a tagállami online vitarendezési kapcsolattartó pont feladatainak ellátója

A Módtv. 56. §-a az Fgytv. 19. §-át akként módosította, hogy a fogyasztói jogviták online rendezéséről, valamint a 2006/2004/EK rendelet és a 2009/22/EK irányelv módosításáról szóló, 2013. május 21-i 524/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti tagállami online vitarendezési kapcsolattartó pont feladatait már nem a fővárosi kereskedelmi és iparkamara mellett működő békéltető testület, hanem a *fogyasztóvédelemért felelős miniszter látja el*. A Módtv. 56. §-ához fűzött végső előterjesztői indokolás tartalmazza: „A rendelkezés megállapítja, hogy az online vitarendezés tagállami kapcsolattartó pont feladatait – más európai uniós ország gyakorlatának megfelelően – a fogyasztóvédelemért felelős miniszter, gyakorlatban az Európai Fogyasztói Központ – látja el.” Véleményem szerint *e módosítás a fogyasztóvédelem felértékelődéseként, a professzionális, hatékony működés magasabb szintjének biztosítását célzó lépésként értékelhető*.

3. Az Fgytv. 21. §-ának módosítása: a békéltető testületi tagok kiválasztása, megbízatása

Az Fgytv. 21. §-át módosító Módtv. 57. §-hoz fűzött végső előterjesztői indokolás szerint: „A módosítás lényegesen *egyszerűsíti* a békéltető testületi tagok kiválasztásának az eljárását. A jelenleg hatályos *bonyolult, a gyakorlatban nehezen alkalmazható* kijelölési eljárást, az illetékes megyei (fővárosi) *kamara által lefolytatott* pályázati eljárás váltja fel. Ennek a lényege, hogy a területileg illetékes kamarák álláspályázatot írnak ki, összegyűjtik az érvényes pályázókat, mint jelölteket és abból egy-egy listát állítanak össze, amelyeket a pályázat érvényes lezárását követő harminc napon belül felterjesztenek a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara (a továbbiakban: MKIK) részére, aki azt *véleményezve* továbbítja a fogyasztóvédelemért felelős *miniszternek*. A *békéltető testületi tagokat* a pályázók közül a fogyasztóvédelemért felelős *miniszter választja ki*, a kiválasztást követően a megbízásukat a területileg illetékes kamarától kapják meg. Ha a területileg illetékes kamara nem ír ki pályázatot a kiírásának okának felmerülésétől számított 8 napon belül,^[15] akkor erre az *MKIK* jogosult. A testületi tagok száma testületenként legalább öt fő. A *békéltető testületi tagok legmagasabb számát* a területileg illetékes *kamara javaslata alapján* a fogyasztóvédelemért [felelős] *minisz-*

- ha e rendelet ettől eltérően nem rendelkezik.” „(3) Az eljáró tanács tagja ezer forint díjazásra jogosult, haa) a fogyasztó kérelmét az eljárás megindulásától számított tizenöt napon belül visszavonja;b) a felek az eljárás megindulásától számított tizenöt napon belül az eljárás megszüntetésében állapodnak meg;c) az eljárás a fogyasztó halála miatt az eljárás megindulásától számított tizenöt napon belül megszűnik;d) az eljáró tanács hatáskörének vagy illetékességének hiányát megállapítva az ügyet a hatáskörrel, illetve illetékességgel rendelkező szervezethez teszi át;e) az eljáró tanács az eljárás megindítását kezdeményező felet hiánypótlásra szólítja fel, és ennek elmaradása esetén az eljárás megszűnik.” [15] Vö. ITM r. 1. § (2) bek.

ter egyetértésével az MKIK határozza meg. A békéltető testületi tagok megbízását követően megalakul a békéltető testület. A békéltető testület megbízatása három évre szól. A békéltető testületi tagok az idő lejártát követően újra pályázhatnak. Továbbra is marad az az előírás, hogy a békéltető testület megalakulásakor legfeljebb a testületi tagok fele lehet olyan személy, aki az általános öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte. Rögzítésre kerül, hogy a békéltető testület tagjai tevékenységüket – az elnök kivételével, aki munkaviszony vagy megbízási szerződés alapján látja el ezt a feladatot – megbízási szerződés keretében látják el. A módosítás nem érinti a békéltető testületi tagokra vonatkozó Fgytv.-ben előírt feltételeket pl.: büntetlen előélet előírását és az összeférhetetlenségi szabályokat.”^[16]

Az Fgytv. 2019. augusztus 31-ig hatályos 21. § (2) bekezdése, azaz a törvényi rendelkezés azt tartalmazta, hogy: „(2) A békéltető testületi tagokat – a Kormány rendeletében meghatározottak szerint – egyrésztől a kamara és a megyei (fővárosi) agrárkamarák, másrésztől a fogyasztói érdekek képviselőit ellátó egyesületek

[16] Kiemelések: H. A. Lásd Fgytv. 21. § (1)–(7) bek.: „(1) A békéltető testület elnökből, – szükség szerint – elnökhelyettesből és tagokból (a továbbiakban együtt: békéltető testületi tagok) áll. (2) A békéltető testületi tagok a területileg illetékes kamara által lefolytatott pályázat alapján kerülnek kiválasztásra. Ha a területileg illetékes kamara a külön jogszabályban meghatározott időpontban nem indítja meg a pályázati eljárást, akkor helyette azt az MKIK bonyolítja le. (3) A pályázat érvényes lezárását követően az illetékes kamara a pályázatokat, azok előzetes értékelését követően megküldi az MKIK részére, aki azt véleményezve továbbítja a fogyasztóvédelemért felelős miniszter részére. A békéltető testületi tagokat a pályázók közül a fogyasztóvédelemért felelős miniszter választja ki, a kiválasztást követően a megbízásukat a területileg illetékes kamarától kapják meg. (4) A testületi tagok száma testületenként legalább öt fő. A pályázat érvényes lezárását követően a békéltető testületi tagok javasolt legmagasabb számát a területileg illetékes kamara megküldi az MKIK részére, aki véleményezve továbbítja a fogyasztóvédelemért felelős miniszter részére. A békéltető testület megalakulásakor legfeljebb a testületi tagok fele lehet olyan személy, aki az általános öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte. (5) A békéltető testületi tagok (3) bekezdés szerinti megbízását követően megalakul a békéltető testület. (6) A békéltető testület megbízatása három évre szól. A békéltető testületi tagok megbízatási idejük lejártát követően újra pályázhatnak. (7) A békéltető testület tagjai tevékenységüket megbízási szerződés keretében látják el. A békéltető testület elnöke a tevékenységét az MKIK-val munkaviszony vagy megbízási szerződés keretében látja el.” (kiemelések: H. A.); a Módtv. az Fgytv. 21. § (1) bekezdését érintetlenül hagyta. Az ITM r. 1. § (2) bekezdése szerint: „(2) Ha a kamara az (1) bekezdésben meghatározott időpontot követő három napon belül nem indítja meg a pályázati eljárást, akkor azt az MKIK haladéktalanul megindítja, amelyről a kiírással egyidejűleg elektronikus úton tájékoztatja a fogyasztóvédelemért felelős minisztert.” (kiemelés: H. A.); e § (1) bekezdése: „(1) A fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Fgytv.) szerinti békéltető testület (a továbbiakban: testület) tagjai megbízatásának lejártát megelőző százhusz nappal a területileg illetékes megyei (fővárosi) kereskedelmi és iparkamara (a továbbiakban: kamara) megindítja a pályázati eljárást, amelyről a kiírással egyidejűleg elektronikus úton tájékoztatja a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarát (a továbbiakban: MKIK) és a fogyasztóvédelemért felelős minisztert.”; a 2. § alapján a kamara az 1. §-ban foglaltak szerint, elektronikus úton legalább huszonöt, legfeljebb harminc napra közzétett pályázati felhívással kezdeményezi az új testület tagjainak kiválasztását. Az Fgytv. 21. § (4) bekezdés harmadik mondatához lásd ITM r. 13. §: „E rendelet alkalmazásában az általános öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött személynek minősül az a békéltető testületi tagnak jelölt személy is, aki az új testület megalakulásának napjáig tölti be az általános öregségi nyugdíjkorhatárt.”; vö. a békéltető testületi tagok kijelölésének szabályairól szóló 215/2008. (VIII. 29.) Korm. rendelet 12/A. §: „E rendelet alkalmazásában az általános öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött személynek minősül az a békéltető testületi tagnak jelölt, illetve kijelölt személy is, aki az új testület megalakulásának napjáig tölti be az általános öregségi nyugdíjkorhatárt.”

egyenlő arányban jelölik ki.”^[17] Ehhez képest az ITM r. 3. § d) pontjában szereplő azon feltétel, hogy a pályázó a pályázatához mellékelendő önéletrajzában nyilatkozik arról, hogy kiválasztása esetén a fogyasztók érdekeinek képviselője, a vállalkozások érdekeinek a képviselője, vagy semleges fél kíván lenni a békéltető testületi eljárásban, mind formai, mind tartalmi szempontból *jelentősen kisebb garanciával szolgál* (a kiválasztási eljárás mellőzi a fogyasztói érdekek képviselőjét ellátó egyesületeket).^[18] A Fgytv. 21. § (3) bekezdésének első mondata arról rendelkezett, hogy a testületi tagok száma testületenként legalább *tíz* fő; garanciális jelentőséggel bírt a 21. § (4) bekezdése is: „(4) A kijelölés során biztosítani kell, hogy a testületnek mind a kamara, megyei (fővárosi) agrárkamarak, mind a fogyasztói érdekek képviselőjét ellátó egyesületek által jelölt személyek között legyen olyan tagja, aki megfelel a 25. § (3) és (5) bekezdésében meghatározott követelményeknek.”; a 25. § (3) és (5) bekezdése a következő rendelkezéseket tartalmazta: „(3) Az eljáró tanács legalább egy tagja jogi végzettséggel kell, hogy rendelkezzen.” „(5) A (4) bekezdésben meghatározott esetben egyedül eljáró testületi tagként csak az jelölhető ki, aki jogi végzettséggel rendelkezik, és a megelőző három évben nem állt az őt jelölő kamarával, megyei (fővárosi) agrárkamarával, illetve fogyasztói érdekek képviselőjét ellátó egyesülettel, vagy ezek tagjával munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban.” 2019. augusztus 31-ig – az Fgytv. 21. § (5) bekezdése alapján – a békéltető testületi tagok kijelölését követően a tagok összehívásával alakult meg a békéltető testület; a 21. § (6) bekezdése szerint pedig a békéltető testület megbízatása *négy* évre szólt, a békéltető testületi tagok újra jelölhetőek voltak.^[19]

Véleményem szerint az, hogy a testületi tagok minimum száma testületenként *tíz* főről *öt* főre, a békéltető testület megbízatása *négy* évről *három* évre csökkent, az adott kamarai helyzethez, körülményekhez (munkateherhez) jobban igazodik, nagyobb rugalmasságot biztosít, ugyanakkor a *négy* évről *három* évre csökkentés a rendszert, a működést lassíthatja, bizonytalaníthatja, stabilitását csökkenti, az adminisztratív terheket növeli.

[17] Lásd a békéltető testületi tagok kijelölésének szabályairól szóló 215/2008. (VIII. 29.) Korm. rendelet.

[18] A jelentős kamarai túlsúlyhoz lásd még ITM r. 7-9. §. Vö. uo. 16. § (1)-(2) bek.: „(1) Ez a rendelet a fogyasztói jogviták alternatív rendezéséről, valamint a 2006/2004/EK rendelet és a 2009/22/EK irányelv módosításáról szóló (fogyasztói alternatív vitarendezési irányelv), 2013. május 21-i 2013/11/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja. (2) A 14. § a fogyasztói jogviták online rendezéséről, valamint a 2006/2004/EK rendelet és a 2009/22/EK irányelv módosításáról szóló (fogyasztói online vitarendezési irányelv), 2013. május 21-i 524/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásához szükséges rendelkezést állapít meg.” A 2019. augusztus 31-ig hatályos – értelemszerűen összetettebb, részletesebb, jóval jelentősebb garanciákat tartalmazó – szabályozáshoz lásd különösen a békéltető testületi tagok kijelölésének szabályairól szóló 215/2008. (VIII. 29.) Korm. rendelet 1-3. §, 9-12. §, 13-15. §.

[19] Az Fgytv. 21. § (7) bekezdése azt tartalmazta, hogy a békéltető testület tagjai tevékenységüket külön jogszabályban meghatározott díjazás ellenében végzik. Lásd a békéltető testületi tagok díjazásáról szóló 211/1998. (XII. 24.) Korm. rendelet.

Véleményem szerint a kiválasztási szabályozás kétség kívül felértékeli a miniszter – és a kamara, valamint az MKIK – szerepét, felelősségét, a békéltető testületet „politizálhatja”, jelentősen csökkenti (mellőzi) a fogyasztói érdekek képviselőit ellátó egyesületek befolyását, növeli a „vállalkozásbarát »fogyasztóvédelmet«”;^[20] mindezt

[20] A kiválasztási eljárás szabályozásához lásd még ITM r. 4-6. §: „4. § Elkésett pályázat nem fogadható be. Az elkésett pályázat elutasításáról a kamara a kézhezvételtől számított nyolc napon belül a pályázati anyag visszaküldésével együtt írásban értesíti a pályázót. 5. § (1) A benyújtott pályázat érvénytelen, ha a) a pályázat a pályázó tekintetében nem tartalmazza a 3. §-ban meghatározott dokumentumokat, b) a 3. § szerinti dokumentumok alapján egyértelműen megállapítható, hogy a pályázó nem felel meg az Fgytv. 22. § (1) bekezdésében foglalt valamely alkalmassági feltételnek, c) a 3. § szerinti dokumentumok alapján egyértelműen megállapítható, hogy a pályázóval szemben az Fgytv. 22. § (2) bekezdés a) pontjában foglalt kizáró ok áll fenn, vagy d) a hatósági bizonyítvány alapján megállapítható, hogy a pályázóval szemben az Fgytv. 22. § (2) bekezdés b)-d) pontja szerinti valamely kizáró ok áll fenn. (2) Érvénytelen pályázat esetén a kamara a kézhezvételtől számított nyolc napon belül a pályázati anyag visszaküldésével együtt írásban értesíti a pályázót. 6. § (1) Eredménytelen a békéltető testületi tagságra vonatkozó pályázati eljárás, ha arra nem érkezett be érvényes pályázat. (2) A pályázati eljárás eredménytelenségéről a kamara három napon belül írásban értesíti a pályázókat, és az MKIK-n keresztül a fogyasztóvédelemért felelős minisztert. (3) Eredménytelen pályázati eljárás esetén az MKIK-nak haladéktalanul közzé kell tennie a 2. § szerinti pályázati felhívást, és le kell folytatnia a kamara helyett a pályázati eljárást.” Vö. a békéltető testületi tagok kijelölésének szabályairól szóló 215/2008. (VIII. 29.) Korm. rendelet 5-8. §: „5. § (1) A jelölésre vonatkozó javaslatot és annak mellékleteit az elnök megvizsgálja. Hiányosan benyújtott javaslat esetén hiánypótlásra nincs lehetőség. (2) Elkésett javaslat nem fogadható be. Az elkésett javaslat elutasításáról az elnök három napon belül írásban értesíti az azt benyújtó fogyasztóvédelmi egyesületet. 6. § Érvénytelen a jelölésre vonatkozó javaslat, ha nem tartalmazza a 4. § (1) bekezdésében meghatározott nyilatkozatokat, vagy ha abban egyetlen személyt sem jelölnek érvényesen. A javaslat érvénytelenségéről az elnök három napon belül írásban értesíti az azt benyújtó fogyasztóvédelmi egyesületet. 7. § (1) Az érintett személy jelölése érvénytelen, ha a) a jelölésre vonatkozó javaslat a jelölt tekintetében nem tartalmazza a 4. § (2) bekezdésében meghatározott dokumentumokat, b) a jelölésre vonatkozó javaslat beérkezésétől számított tizenöt munkanapon belül a jelölt vonatkozásában nem érkezik meg az elnökhöz a hatósági bizonyítvány, c) a 4. § (2) bekezdése szerinti dokumentumok alapján egyértelműen megállapítható, hogy a jelölt nem felel meg az Fgytv. 22. § (1) bekezdésében foglalt valamely alkalmassági feltételnek, d) a 4. § (2) bekezdése szerinti dokumentumok alapján egyértelműen megállapítható, hogy a jelölttel szemben az Fgytv. 22. § (2) bekezdés a) pontjában foglalt kizáró ok áll fenn, vagy e) a hatósági bizonyítvány alapján megállapítható, hogy a jelölttel szemben az Fgytv. 22. § (2) bekezdés b)-d) pontja szerinti valamely kizáró ok áll fenn. (2) A jelölés érvénytelenségéről az elnök három napon belül írásban értesíti a javaslatot tevő fogyasztóvédelmi egyesületet. 8. § (1) Eredménytelen a békéltető testületi tagokra vonatkozó jelölés, ha a fogyasztóvédelmi egyesületek összesen nem javasoltak érvényesen a) legalább a 3. § (2) bekezdése szerinti hirdetményben meghatározott számú személyt, b) legalább a 3. § (2) bekezdése szerinti hirdetményben meghatározott számú jogász szakképzettséggel rendelkező személyt, c) az Fgytv. 25. § (5) bekezdésében foglaltaknak megfelelő személyt, vagy d) legalább annyi, az általános öregségi nyugdíjkorhatárt be nem töltött személyt, hogy a fogyasztóvédelmi egyesületek által kijelölendő tagok tekintetében megvalósítható legyen az Fgytv. 21. § (3) bekezdése alapján az 1. § szerint megállapított korlátozás. (2) A jelölés eredménytelenségéről az elnök három napon belül írásban értesíti a javaslatot tevő fogyasztóvédelmi egyesületet. (3) Eredménytelen jelölés esetén öt munkanapon belül ismételtlen közzé kell tenni a 3. § (2) bekezdése szerinti hirdetményt, és ismételtlen le kell folytatni a jelölési eljárást. Ennek során a 4. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti nyilatkozatokat, továbbá a korábban érvényesen jelölt személy ismételt jelölése esetén a 4. § (2) bekezdése szerinti mellékleteket nem kell ismételtlen csatolni, az eljárásban a korábban benyújtott mellékletek, továbbá az érvényes hatósági bizonyítvány felhasználhatók.”

a „gyorsasághoz”^[21] (az egyszerűbb „tagbiztosítási” eljáráshoz) fűződő érdek sem teszi elfogadhatóvá.

a) Jelentős kamarai túlsúly a kiválasztási eljárás szabályozásában

A jelentős kamarai túlsúlyt az ITM r. 7-9. §-ának alábbi szabályai is mutatják:

- A kamara a pályázat értékelése során figyelembe veszi a pályázó felsőfokú végzettségét, szakmai gyakorlatát. A kamara a benyújtott pályázatok alapján a 2. §-ban meghatározott közzétételi időtartam lezárását követő nyolc napon belül, az érvényesen benyújtott összes pályázatot előzetesen értékelve felterjeszti az MKIK részére, külön sorrendet megállapítva a tagjelöltek és elnökjelöltek tekintetében.^[22]

- Ha a kamara határidőben nem tesz eleget az (1) bekezdésben foglaltaknak, akkor az MKIK haladéktalanul új pályázati eljárást indít, amelyről a kiírással egyidejűleg elektronikus úton tájékoztatja a fogyasztóvédelemért felelős minisztert. Ha a kamara nem tesz eleget az (1) bekezdésben foglaltaknak, akkor erről az (1) bekezdésben foglalt határidőt követő nyolc napon belül a pályázati anyag visszaküldésével együtt írásban értesíti a pályázókat.^[23]

- A MKIK az (1) bekezdésben foglalt határidőt követő nyolc napon belül a kamara előzetes értékelését véleményezi, külön sorrendet megállapítva a tagjelöltek és elnökjelöltek tekintetében. A MKIK az összes érvényes pályázatot kamarai és MKIK értékeléssel felterjeszti a fogyasztóvédelemért felelős miniszter részére, figyelembe véve a tagjelölt 3. § d) pontjában meghatározott nyilatkozatát.^[24]

- A fogyasztóvédelemért felelős miniszter döntése során figyelembe veszi, hogy a békéltető testületekbe *országosan* a fogyasztók és a vállalkozások képviselője azonos számban kerüljön be.^[25]

- A fogyasztóvédelemért felelős miniszter a kiválasztási eljárás lezárását követő három napon belül közli a MKIK-val békéltető testületenként a tagokat, az elnököket és a békéltető testületi tagok legmagasabb számát.^[26]

- A MKIK a fogyasztóvédelemért felelős miniszter döntését, a közléstől számított három napon belül továbbítja a *kamara* részére, ezzel egyidejűleg írásban értesíti a kiválasztásra került elnököket.^[27]

- A kamara a MKIK tájékoztatásának közlését követő három napon belül írásban értesíti a kiválasztásra került tagokat.^[28]

[21] Vö. pl. a fogyasztói jogviták alternatív rendezéséről, valamint a 2006/2004/EK rendelet és a 2009/22/EK irányelv módosításáról szóló (fogyasztói alternatív vitarendezési irányelv), 2013. május 21-i 2013/11/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: Irányelv) preambulum (4) bek. első mondat, (5) bek. első mondat, (8) bek., (10) bek. második-harmadik mondat, 1. cikk első mondat.

[22] ITM r. 7. § (1) bek.

[23] Uo. (2) bek.

[24] Uo. (3) bek.

[25] Uo. (4) bek.

[26] Uo. (5) bek.

[27] Uo. (6) bek.

[28] Uo. (7) bek.

- A kamara a MKIK tájékoztatásának közlését követő nyolc napon belül a pályázati anyag visszaküldésével együtt írásban értesíti a kiválasztásra nem került pályázókat.^[29]

- A kamara a kiválasztott tagot a kiválasztásról szóló értesítését követő nyolc napon belül bízza meg.^[30]

- A MKIK a kiválasztott elnököt a kiválasztásról szóló értesítést követő nyolc napon belül bízza meg vagy alkalmazza.^[31]

- Ha a területi kamara felróható magatartása miatt a megbízás határidőben nem történik meg, akkor a tagokat helyette a MKIK bízza meg.^[32]

- A kamara a tagok megbízását, a MKIK az elnökök megbízását vagy alkalmazását követő három napon belül elektronikus úton értesíti a fogyasztóvédelemért felelős minisztert a megbízásról vagy alkalmazásról.^[33]

- A kamara az újonnan megalakult békéltető testület elnökének átadja *a)* a pályázati eljárással összefüggő dokumentumokat, továbbá *b)* a testületi tagok listáját.^[34]

- A korábbi testületi elnök az újonnan megalakult testület elnökének átadja *a)* a folyamatban lévő ügyek listáját és az ahhoz kapcsolódó iratanyagot, továbbá *b)* a békéltető testület irattárát és a működéshez szükséges egyéb anyagokat.^[35]

- A testületi tag megbízásának az Fgytv. 24. § (1) bekezdés *b)-g)* pontja alapján történő megszűnése esetén, a tag pótlására, valamint a tagok számának növeledésre irányuló eljárást ezen rendelet alapján folytatja le a kamara.^[36]

- A testületi tag megbízásának az Fgytv. 24. § (1) bekezdés *a)-e)* és *g)* pontja alapján történő megszűnése esetén a kamara a megszűnést követő nyolc napon belül gondoskodik a testületi tag saját személyes adatait tartalmazó dokumentum a testületi tag részére igazolható módon történő átadásáról.^[37]

- A testületi tag megbízásának az Fgytv. 24. § (1) bekezdés *f)* pontja alapján történő megszűnése esetén a kamara a megszűnésről való tudomásszerzést követő nyolc napon belül gondoskodik a testületi tag saját személyes adatait tartalmazó dokumentum a testületi tag Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 8:1. § (1) bekezdés 2. pontja szerinti hozzátartozó részére.^[38]

b) A kijelölési eljárás szabályozásának egyenlő aránya

A 2019. augusztus 31-ig hatályos – értelemszerűen összetettebb, részletesebb, jóval jelentősebb garanciákat tartalmazó – szabályozás *egyenlő arányát*

[29] Uo. (8) bek.

[30] Uo. (9) bek.

[31] Uo. (10) bek.

[32] Uo. (11) bek.

[33] Uo. (12) bek.

[34] Uo. 8. § (1) bek.

[35] Uo. (2) bek.

[36] Uo. 9. § (1) bek.

[37] Uo. (2) bek.

[38] Uo. (3) bek.

a békéltető testületi tagok kijelölésének szabályairól szóló 215/2008. (VIII. 29.) Korm. rendelet 1. §, 3. §, 9–12. §, 13–15. § rendelkezései is tükrözik:

- A fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény (a továbbiakban: Fgytv.) szerinti békéltető testület (a továbbiakban: testület) tagjai megbízásának lejártát százhusz nappal megelőzően a *testület elnöke* (a továbbiakban: elnök) megállapítja az új testület tagjainak számát, azon belül a jogász szakképzettséggel rendelkező tagok minimális számát, továbbá az általános öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött tagoknak az Fgytv. 21. § (3) bekezdésében foglalt korlátozás szerinti, *fogyasztói érdekek képviselőjét ellátó egyesületekre* (a továbbiakban: fogyasztóvédelmi egyesületek) és a *megyei (fővárosi) kereskedelmi és iparkamarára, valamint a megyei (fővárosi) agrárkamarára* (a továbbiakban együtt: kamarák) eső számát, és kezdeményezi az új testület megalakítását.^[39]A testület tagjainak számát a testülethez benyújtott kérelmek számának és jellegének figyelembevételével kell meghatározni. A jogász szakképzettséggel rendelkező tagok minimális számát az Fgytv. 25. § (3) bekezdésére figyelemmel kell meghatározni.^[40]

- Az új testület tagjainak kijelölését a fogyasztóvédelmi egyesületek általi kijelölés tekintetében hirdetmény közzétételével, a *kamarák* általi kijelölés tekintetében pedig felhívás kibocsátásával kell kezdeményezni.^[41]

- A testület illetékességi területén működő fogyasztóvédelmi egyesületeket legalább egy megyei (fővárosi) napilapban közzétett hirdetményben kell jelölésre felhívni, megjelölve egyúttal a testületbe általuk kijelölendő összes tagok, valamint azon belül a jogász szakképzettséggel rendelkező tagok minimális és az általános öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött tagok maximális számát. A hirdetményt a békéltető testületek honlapján, valamint a fogyasztóvédelemért felelős miniszter által vezetett minisztérium honlapján is közzé kell tenni.^[42]

- A testület illetékességi területén működő kamarákat közvetlenül írásban kell felhívni a testületi tagok kijelölésére, megjelölve egyúttal a testületbe az adott kamara által kijelölendő összes tagok, valamint azon belül a jogász szakképzettséggel rendelkező tagok minimális és az általános öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött tagok maximális számát. Az egyes kamarák által kijelölendő tagok arányát a testület megbízási ideje alatt a testülethez benyújtott kérelmek jellege alapján kell meghatározni.^[43]

- A fogyasztóvédelmi egyesületek jelölésre vonatkozó javaslatait a hirdetmény megyei (fővárosi) napilapban történő közzétételétől számított harminc napon belül, a kamarák általi kijelölést a felhívás kézhezvételétől számított negyvenöt napon belül kell írásban benyújtani az elnökhöz. Határidőben

[39] A békéltető testületi tagok kijelölésének szabályairól szóló 215/2008. (VIII. 29.) Korm. rendelet 1. §.

[40] Uo. 2. § (1)–(2) bek.

[41] Uo. 3. § (1) bek.

[42] Uo. (2) bek.

[43] Uo. (3) bek.

benyújtottnak minősül a határidő utolsó napján postára adott javaslat, illetve kijelölés is.^[44]

- A fogyasztóvédelmi egyesületek által kijelölendő tagokról történő szavazás időpontját az elnök eredményes jelölési eljárás esetén a jelölési határidő leteltét követő harminc napon belülrre eső munkanapra tűzi ki, és biztosítja a lebonyolításhoz szükséges tárgyi feltételeket. A kijelölésről jegyzőkönyv készül, amelyhez csatolni kell a jelenléti ívet.^[45]

- A kijelölésről történő szavazás során az érvényesen jelölő fogyasztóvédelmi egyesületek egy-egy, a 4. § (1) bekezdés *d*) pontja szerint meghatározott képviselője szavazhat.^[46]

- Az elnök a kijelölésről történő szavazás során nem láthatja el a fogyasztóvédelmi egyesület képviselőjét. A képviseleti jogosultságot az elnök a szavazást megelőzően ellenőrzi.^[47]

- A fogyasztóvédelmi egyesület képviselője legfeljebb a 3. § (2) bekezdése szerinti hirdetményben meghatározott számú jelöltre szavazhat. Ha a (6)-(8) bekezdés eltérően nem rendelkezik, a kijelölendő testületi tagok száma szerint legtöbb szavazatot kapott jelöltek kerülnek testületi tagként kijelölésre. Nem lehet testületi tag olyan jelölt, aki egy szavazatot sem kapott. Ha a kijelölendő testületi tag személye szavazategyenlőség miatt nem dönthető el, az egyenlő számú szavazatot kapott jelöltek tekintetében ismételten szavazni kell. Ha az ismételt szavazás nem vezet eredményre, az érintett jelöltek közül az kerül testületi tagként kijelölésre, aki jogász szakképzettséggel rendelkezik. Ha a tagság a szakképzettség alapján sem dönthető el, az érintett jelöltek közül az kerül testületi tagként kijelölésre, aki hosszabb igazolt szakmai gyakorlati idővel rendelkezik.^[48]

- A kijelölés érvénytelen, és a szavazást meg kell ismételni, ha *a*) a szavazás során nem kerül sor az Fgytv. 25. § (5) bekezdésében foglaltaknak megfelelő vagy a 3. § (2) bekezdése szerinti hirdetményben meghatározott számú jogász szakképzettséggel rendelkező személy kijelölésére, vagy *b*) az Fgytv. 21. § (3) bekezdése alapján az 1. §-ban megállapított számú tagnál több olyan személy kijelölésére kerül sor, aki az általános öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte.^[49]

- Ha a szavazás megismétlésére a (6) bekezdés *b*) pontjára tekintettel kerül sor, a megismételt szavazás során az előző szavazás alkalmával legkevesebb szavazatot kapott általános öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött személyre vagy – szavazategyenlőség esetében – személyekre, valamint az előző szavazás során szavazatot egyáltalán nem kapott általános öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött jelöltekre érvényesen nem lehet szavazni. A szavazást egyebekben addig kell foly-

[44] Uo. (4) bek.

[45] Uo. 9. §.

[46] Uo. 10. § (1) bek.

[47] Uo. (2)-(3) bek.

[48] Uo. (4)-(5) bek.

[49] Uo. (6) bek.

tatni, amíg a kijelölésre kerülő tagok tekintetében teljesül az általános öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött tagok számára vonatkozó korlátozás.^[50]

- Ha a kijelölés érvényes, de annak során a kijelölendő tagok számánál kevesebb jelölt kap szavazatot, a betöltetlen tagi helyek tekintetében ismételten szavazni kell. Amennyiben a már betöltött helyekre figyelemmel a kijelölendő összes tag tekintetében megállapítható, hogy az általános öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött tagokra vonatkozó létszámkorlát betöltésre került, a megismételt szavazás során az általános nyugdíjkorhatárt betöltött jelöltekre érvényesen nem lehet szavazni.^[51]

- A kamarák a békéltető testületi tagokat írásban jelölik ki. A kijelöléshez mellékelni kell a 4. § (2) bekezdése szerinti dokumentumokat. A kijelölést, a mellékelt dokumentumokat, továbbá a hatósági bizonyítványt az elnök megvizsgálja.^[52]

- Az érintett személy kijelölése érvénytelen, ha vele szemben a 7. § (1) bekezdése szerinti valamely érvénytelenségi ok fennáll. Az érvénytelen kijelölésről az elnök három napon belül írásban értesíti a kijelölő kamarát, és egyúttal felhívja másik személy kijelölésére.^[53]

- Ha valamely kamara határidőben nem teszi meg a kijelölést, vagy nem jelöli ki a felhívásban meghatározott számú testületi tagot, az elnök haladéktalanul írásban felhívja a kijelölés megtételére, a hiányzó számú tag pótlására.^[54]

- A kijelölés érvénytelen, és az elnök írásbeli felhívására a kijelölést az elnök általi felhívást követő tíz munkanapon belül meg kell ismételni, ha *a)* a kamarák általi kijelölés során nem kerül sor az Fgytv. 25. § (5) bekezdésében foglaltaknak megfelelő, vagy a 3. § (3) bekezdése szerinti felhívásban meghatározott számú jogász szakképzettséggel rendelkező személy kijelölésére, vagy *b)* az Fgytv. 2016. január 1-jétől hatályos 21. § (3) bekezdése alapján az 1. § szerint megállapított korlátozásnak megfelelő számú tagnál több olyan személy kijelölésére kerül sor, aki az általános öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte.^[55]

- A békéltető testületi tagnak jelölt személy az elnöknek a kijelölési eljárás szabályait, illetve a jogát vagy jogos érdekét sértő intézkedése ellen vagy intézkedésének elmulasztása miatt, továbbá a tag jelölésére javaslatot tett fogyasztóvédelmi egyesület, illetve a tagot kijelölő megyei (fővárosi) kereskedelmi és iparkamara vagy megyei (fővárosi) agrárkamara az elnöknek a kijelölési eljárás szabályait sértő intézkedése ellen vagy intézkedésének elmulasztása miatt kifogást terjeszthet elő.^[56]

- A kifogást a sérelmezett intézkedésről való tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül, de legfeljebb az új testület megalakulásáig kell előterjeszteni az elnöknel, aki azt – a kifogásolt intézkedésre vagy mulasztásra vonatkozó

[50] Uo. (7) bek.

[51] Uo. (8) bek.

[52] Uo. 11. § (1), (3) bek.

[53] Uo. (4)-(5) bek.

[54] Uo. (6) bek.

[55] Uo. (7) bek.

[56] Uo. 11/A. § (1) bek.

nyilatkozatával és iratokkal együtt – három napon belül továbbítja a fogyasztóvédelemért felelős miniszternek.^[57]

- A fogyasztóvédelemért felelős miniszter az iratok megérkezését követően tíz munkanapon belül intézkedik a kifogást megvizsgáló háromtagú tanács (a továbbiakban: tanács) megalakítása iránt. A tanács egyik tagja a fogyasztóvédelmi egyesületek képviselői közül – a fogyasztóvédelemért felelős miniszter által – felkért személy, másik tagja a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara képviselője, harmadik tagja a fogyasztóvédelemért felelős miniszter által vezetett minisztérium képviselője. A kifogással érintett személy nem lehet a tanács tagja.^[58]

A tanács a kifogást tizenöt munkanapon belül vizsgálja meg. A tanács tagjai a kifogás vizsgálata során nem utasíthatóak. Ha a tanács megállapítja e rendelet megsértését, a kijelölési eljárás kifogással érintett szakaszát érvénytelenné nyilvánítja, és a kifogással érintett elnököt annak megisméltésére, illetve a leghatékonyabb intézkedés foganatosítására hívja fel, aminek a kifogással érintett elnök haladéktalanul köteles eleget tenni. A tanács az alaptalan kifogást elutasítja. A tanács tagjai a kifogás vizsgálata során tudomásukra jutott adatok tekintetében titoktartásra kötelesek.^[59]

- Ha a testületi tagok kijelölése mind a fogyasztóvédelmi egyesületek, mind a kamarák részéről megtörtént, az elnök összeállítja a testületi tagok listáját, továbbá intézkedik az új testület – a korábbi testületi tagok megbízásának lejártát követő öt napon belül történő – összehívásáról, az új testület megalakítása, valamint elnökének megválasztása érdekében.^[60]

- A korábbi elnök az újonnan megalakult testület elnökének átadja a) a békéltető testületi tagokra vonatkozó személyes adatokat tartalmazó, az Fgytv. 22/B. § (1) bekezdése szerinti dokumentumokat, b) a kijelölési eljárással összefüggő egyéb dokumentumokat, továbbá c) a testületi tagok listáját.^[61]

- Az újonnan megalakult testület elnökére vonatkozó, az Fgytv. 22/B. § (1) bekezdése szerinti dokumentumokat a fogyasztóvédelemért felelős miniszter részére kell megküldeni.^[62]

- A testületi tag megbízásának az Fgytv. 24. § (1) bekezdés b)-f) pontja alapján történő megszűnése esetén, a tag pótlására irányuló eljárásban, a) ha a tag a fogyasztóvédelmi egyesületek által kijelölt személy volt, a 3. § (2) és (4) bekezdését és a 4-10. §-t, b) ha a tag a kamarák által kijelölt személy volt, a 3. § (3) és (4) bekezdését és a 11. §-t kell alkalmazni azzal, hogy a 3. § (2), illetve (3) bekezdésének alkalmazásában kijelölendő összes tagként azoknak a tagoknak a számát kell megjelölni, akik megbízásának megszűnése miatt pótlásra van szükség.^[63]

[57] Uo. (2) bek.

[58] Uo. (3) bek.

[59] Uo. (4) bek.

[60] Uo. 12. §.

[61] Uo. 13. § (1) bek.

[62] Uo. (2) bek.

[63] Uo. 14. § (1) bek.

- A tag pótlására irányuló eljárás esetén a tag megbízatásának megszűnéséről való tudomásszerzést követő öt munkanapon belül, vagy az elnök megbízatásának megszűnéséről való tudomásszerzést követő tizenöt munkanapon belül kell a 3. § szerinti hirdetményt közzétenni, vagy felhívást megtenni. A tag pótlására irányuló eljárás során kijelölt személy megbízatása a békéltető testület megbízatásának lejártáig szól.^[64]

- A testületi tagok számának megemeléséről, valamint annak mértékéről az elnök dönt. A taglétszám emelésének mértékét úgy kell meghatározni, hogy a testületben továbbra is biztosított legyen a fogyasztóvédelmi egyesületek és a kamarák egyenlő arányú képvisellete.^[65]

- A testületi tagok számának megemelésével kapcsolatos eljárásra a 3. § (2)-(4) bekezdését és a 4-11. §-t kell alkalmazni azzal, hogy a 3. § (2), illetve (3) bekezdésének alkalmazásában kijelölendő összes tagként a taglétszám megemelése következtében a fogyasztóvédelmi egyesületek, illetve a kamarák által kijelölendő tagok számát kell megjelölni. A testületi tagok számának megemelésére irányuló eljárás esetén a testületi tagok számának megemeléséről szóló döntést követő öt munkanapon belül kell a 3. § szerinti hirdetményt közzétenni, illetve felhívást megtenni.^[66]

4. Az Fgytv. 22. §-ának módosítása: békéltető testületi tagsági feltételek

A Módtv. 58. §-ához fűzött végső előterjesztői indoklás a következőket tartalmazza: „Módosítás annak érdekében, hogy minél több potenciális pályázó jelentkezessen a békéltető testületekbe, ezért egyéb feltételként a felsőfokú iskolai végzettség mellé kétéves szakmai gyakorlat kerül előírásra. Ezen túl e §-ban technikai módosításokra kerül sor.”^[67] Az Fgytv. 22. § (1) bekezdésének változása, hogy az „*annak megfelelő szakterületen*” *megszorítás kikerült a törvényből* [az igazoltságról az Fgytv. 22. § (3) bekezdése rendelkezik; a technikai módosítások a kijelölési reguláció helyébe lépett kiválasztási szabályozással kapcsolatosak].^[68]

[64] Uo. (2)-(3) bek.

[65] Uo. 15. § (1) bek.

[66] Uo. (2)-(3) bek.

[67] Lásd Fgytv. 22. § (1) bek.: „(1) Békéltető testületi tag az lehet, aki felsőfokú iskolai végzettséggel és legalább kétéves szakmai gyakorlattal rendelkezik.” (2) bek. d) pont: (Nem lehet békéltető testületi tag, aki) „d) az (1) bekezdés szerinti, a békéltető testületi tagságra benyújtott pályázat alapjául szolgáló foglalkoztatástól való eltiltás hatálya alatt áll.” (3) bek.: „(3) Az (1) bekezdés szerinti alkalmassági feltétel teljesülését az érintett igazolja a békéltető testületi tagságra benyújtott pályázat feltételeként.” (4) bek. a) pont: (Azt a tény, hogy a (2) bekezdés b)-d) pontjában meghatározott kizáró okok vele szemben nem állnak fenn, az érintett hatósági bizonyítvánnyal igazolja) „a) a békéltető testületi tagságra benyújtott pályázat részeként” (5) bek.: „(5) A 21. § (3) bekezdésében foglalt feltétel teljesülésének vizsgálata érdekében a békéltető testületi tagok kiválasztására irányuló pályázat során a tagnak jelölt személy életkorát hatósági igazolvánnyal igazolja.”

[68] Az ITM r. 3. §-a tartalmazza, hogy: „A pályázónak a pályázatához mellékelnie kell a) a pályázó felsőfokú iskolai végzettségéről szóló okirat másolatát, továbbá a legalább kétéves szakmai gyakorlatot igazoló okiratot vagy annak másolatát, b) az Fgytv. 22. § (4) bekezdése szerinti hatósági bizonyítvány

5. Az Fgytv. 23. §-ának módosítása: a békéltető testületi elnökök, elnökhelyettesek kiválasztása, megbízatása

A Módtv. 59. §-ához fűzött végső előterjesztői indokolás szerint: „A módosítás egyik fő célja a békéltető testületek vezetésének professzionális alapokra helyezése, ezért az elnökök kiválasztása is a tagokhoz hasonlóan zajlik. A békéltető testületi tagjelöltek közül az illetékes *kamara* a békéltető testületi elnöknek *javasolt* tagokat, azok előzetes értékelését követően megküldi az *MKIK* részére, aki azt *véleményezve továbbítja* a fogyasztóvédelemért felelős *miniszter* részére. *A békéltető testületi elnököt* a jelöltek közül a fogyasztóvédelemért felelős *miniszter választja ki*. A kiválasztást követően az elnököt az *MKIK* bízza meg vagy alkalmazza *három* évre. Ha a testület megalakulásakor, vagy az elnök testületi tagsági megbízatásának megszűnését követő harminc napon belül az illetékes *kamara* nem javasol elnöknek személyt az *MKIK* részére, akkor az új elnököt a testületi tagok közül a fogyasztóvédelemért felelős *miniszter* választja ki. Az elnöki és elnökhelyettesi tisztség egyidejű betöltetlensége esetén az *MKIK* által kijelölt testületi tag látja el az elnöki feladatokat. Az elnök a tevékenységét munkaviszony vagy megbízási szerződéses jogviszony keretében láthatja el. Ezzel biztosítható a folyamatos, magas színvonalú, számon kérhető tevékenység. A *kamara* – ha a testület munkaterhe azt indokolja – *javasolhatja* az *MKIK* részére a fogyasztóvédelemért felelős *miniszter egyetértésével elnökhelyettes kijelölését* a testületi tagok közül. Erre az előírásra azért van szükség, mert jelenleg olyan békéltető testületeknél is vannak elnökhelyettesek, ahol azt egyébként a testület munkaterhe nem

- (a továbbiakban: hatósági bizonyítvány) – adattovábbítási kérelemre a kamara részére történő – kiadása iránti eljárásért fizetendő igazgatási szolgáltatási díj megfizetésének igazolását, c) az Országos Bírósági Hivatal adatszolgáltatását arról, hogy a pályázó nem áll cselekvőképességét kizáró vagy korlátozó gondnokság hatálya alatt, d) a pályázó önéletrajzát, amelyben nyilatkozik arról, hogy kiválasztása esetén a fogyasztók érdekeinek képviselője, a vállalkozások érdekeinek a képviselője, vagy semleges fél kíván lenni a békéltető testületi eljárásban, e) a pályázó önéletrajzában nyilatkozik arról, ha elnökjelölt is kíván lenni.” Vö. a békéltető testületi tagok kijelölésének szabályairól szóló 215/2008. (VIII. 29.) Korm. rendelet 4. § (1)–(2) bek.: „(1) A fogyasztóvédelmi egyesület a jelölésre vonatkozó javaslatában nyilatkozik arról, hogy a) megfelel az Fgytv. 2. § e) pontjában foglalt feltételeknek, b) a testület illetékességi területén működik, c) mely személyt vagy személyeket jelöl testületi tagnak, d) mely személy látja el a képviselői feladatokat a kijelölésről történő szavazás során. (2) A jelölésre vonatkozó javaslatához mellékelni kell a) a jelölt nyilatkozatát arról, hogy a jelölést elfogadja, b) a jelölt felsőfokú iskolai végzettségéről és szakképzettségéről szóló okirat másolatát, továbbá az annak megfelelő szakterületen szerzett, legalább két éves szakmai gyakorlatot igazoló okiratot vagy annak másolatát, c) az Fgytv. 22. § (4) bekezdés szerinti hatósági bizonyítvány (a továbbiakban: hatósági bizonyítvány) – adattovábbítási kérelemre az elnök részére történő – kiadása iránti eljárásért fizetendő igazgatási szolgáltatási díj megfizetésének igazolását, d) az Országos Bírósági Hivatal elnökének adatszolgáltatását arról, hogy a jelölt nem áll cselekvőképességét érintő gondnokság hatálya alatt, e) a jelölt nyilatkozatát az Fgytv. 24/A. §-a szerinti függetlenség, pártatlanság és titoktartási kötelezettség vállalásáról, f) a jelölt nyilatkozatát arról, hogy a jelölést megelőző három év során állt-e, és milyen időtartamban állt munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban az öt jelölt egyesülettel vagy annak tagjával, g) a jelölt életkorát igazoló hatósági igazolvány másolatát.”

indokolja.”^[69]

A kiválasztási szabályozásról véleményem szerint egyértelműen megállapítható, hogy a jogszerűség biztosítását magasabb szinten, miniszter – és kamara, MKIK – szerepét, felelősségét, befolyását jelentősen növelve jeleníti meg, ami a fogyasztóvédelem „felértékelődéseként”, a vállalkozási oldal túlhangsúlyozásaként, a fogyasztóvédelem jelentős visszalépéseként (is) értékelhető.

6. Az Fgytv. 23/A. §-ának módosítása: a békéltető testületi tagok listája

Az Fgytv. 23/A. §-át módosító Módtv. 60. § „[a] módosítás miatt pontosító rendelkezés”-t tartalmaz,^[70] „A tagokról a testület elnöke nyilvántartást vezet. A nyilvántartás tartalmazza a tagok nevét, felsőfokú végzettségük oklevél szerinti megnevezését és szakterületük megjelölését. Ezek az adatok közérdekből nyilvános adatok. Az elnök a testületi tagok listáját megküldi a békéltető testületet működtető kamarának, az MKIK-nak és a fogyasztóvédelemért felelős miniszternek.”^[71]

[69] Kiemelések: H. A. Lásd Fgytv. 23. § (1)–(2) bek.: „(1) A békéltető testületi tagjelöltek közül az illetékes *kamara* a békéltető testületi elnöknek *javasolt* tagokat, azok előzetes értékelését követően megküldi az MKIK részére, aki azt *véleményezve továbbítja* a fogyasztóvédelemért felelős *miniszter részére*. A *békéltető testületi elnököt* a jelöltek közül a fogyasztóvédelemért felelős miniszter választja ki. A kiválasztást követően az elnököt az MKIK bízza meg vagy alkalmazza *három évre*. Ha a testület megalakulásakor, vagy az elnök testületi tagsági megbízatásának megszűnését követő harminc napon belül az illetékes kamara nem javasol elnöknek személyt az MKIK részére, akkor az új elnököt a testületi tagjelöltek vagy tagok közül a fogyasztóvédelemért felelős miniszter *választja ki*. Az elnöki és elnökhelyettesi tisztség egyidejű betöltetlensége esetén az e tisztségek betöltésére vonatkozó általános szabályok alkalmazandók. Az elnök teljes jogkörrel képviseli a testületet. (2) Ha a testület munkaterhe azt indokolja, a *kamara javaslatot tehet elnökhelyettes jelölésére* a testületi tagok közül az MKIK részére, aki azt *véleményezve továbbítja* a fogyasztóvédelemért felelős *miniszter részére*. Az *elnökhelyettest* a jelöltek közül a fogyasztóvédelemért felelős *miniszter választja ki*. A kiválasztást követően az elnökhelyettest az MKIK bízza meg vagy *alkalmazza* a békéltető testület megbízatásának időtartamára. Az elnököt akadályoztatása esetén az elnökhelyettes teljes jogkörrel helyettesíti. Elnökhelyettes hiányában az elnököt szükség esetén az általa az adott alkalommal történő helyettesítésre kijelölt tag a kijelölésben meghatározott körben helyettesítheti.” (kiemelések: H. A.); vö. Fgytv. 2019. augusztus 31-ig hatályos 23. § (1)–(2) bek.: „(1) Az elnököt – a testületi tagok közül – a *békéltető testület választja meg*. A választás eredményéről a békéltető testület *értesíti* a fogyasztóvédelemért felelős *minisztert*. Ha az elnök testületi tagsági megbízatásának megszűnését követő hatvan napon belül a békéltető testület nem választ elnököt, az új elnököt a fogyasztóvédelemért felelős *miniszter* bízza meg a testületi tagok közül. Az elnök teljes jogkörrel képviseli a testületet. (2) A békéltető testület *elnöke* – ha a testület munkaterhe azt indokolja – *elnökhelyettest jelölhet ki* a testületi tagok közül. Az elnököt akadályoztatása esetén az elnökhelyettes teljes jogkörrel helyettesíti. Elnökhelyettes hiányában az elnököt szükség esetén az általa az adott alkalommal történő helyettesítésre kijelölt tag a kijelölésben meghatározott körben helyettesítheti.” (kiemelések: H. A.)

[70] Lásd Módtv. 60. §-ához fűzött végső előterjesztői indokolás.

[71] Fgytv. 23/A. §. Az Fgytv. 2019. augusztus 31-ig hatályos 23/A. §-a: „A tagokról a testület elnöke listát vezet. A lista tartalmazza a tagok nevét, felsőfokú végzettségük oklevél szerinti megnevezését, szakterületük és a tagot jelölő szervezet megjelölését. Ezek az adatok közérdekből nyilvános adatok. Az elnök a testületi tagok listáját megküldi a békéltető testület működési feltételeit biztosító kamarának, valamint a fogyasztóvédelemért felelős miniszternek.”

7. Az Fgytv. 24. §-ának módosítása: a békéltető testületi tag megbízásának megszűnése

Az Fgytv. 24. §-át módosító Módtv. 61. §-hoz fűzött végső előterjesztői indokolás tartalmazza, hogy: „A békéltető testületi tagság – ideértve az elnököt is – megszűnésének új esete a felmondás lehetősége. Garanciális szabályként a békéltető testületi tagság felmondással való megszüntetésére [a] Ptk., amennyiben a békéltető testület elnöke e tevékenységét munkaviszony keretében látja el, akkor a Munka Törvénykönyv rendelkezéseit kell alkalmazni, amely a normaszövegbe is beépítésre került.”^[72]

Véleményem szerint az Fgytv. 24. § (2) bekezdésének – kiválasztási szabályozással összefüggő – módosítása (is) jól mutatja a fogyasztói érdekek képviselőjét ellátó egyesületek háttérbe, a kamara, az MKIK és a miniszter előtérbe helyezését, ami inkább a „vállalkozásbarát »fogyasztóvédelem«” (fokozásának) veszélyét, problémáját hordozza; a Módtv.-vel a fogyasztói érdekek képviselőjét ellátó egyesületek szerepe jelentősen csökkent: a fogyasztóvédelem időzójelben értékelődött fel, az állami és a kamarai befolyás nagymértékű növeléséről van szó, aminek kevésbé a professzionális alapokhoz, mint inkább a fogyasztóvédelem leértékelődéséhez, háttérbe szorításához van köze.

[72] Lásd Fgytv. 1.) § 24) bek. g) pont: (A békéltető testületi tag megbízása megszűnik) „g) felmondással.” (2)–(5) bek.: „(2) Az (1) bekezdés e) pontja szerinti esetben a megbízás megszűnését az érintett testületi tag meghallgatása után és a kamara véleményének figyelembevételével a békéltető testület elnöke, illetve – az elnök tekintetében – a területileg illetékes kamara, az MKIK és a fogyasztóvédelemért felelős miniszter által jelölt tagokból álló háromfős testület állapítja meg. (3) Ha a békéltető testületi tag megbízása e törvényben szabályozott bármely okból megszűnik, helyette a békéltető testületi tag kiválasztására irányuló rendelkezéseknek megfelelően kiírt pályázat alapján új testületi tagot kell kiválasztani. Ha a békéltető testületi tag megbízása az (1) bekezdés b)-g) pontja alapján szűnik meg, a folyamatban lévő ügyekben a békéltető testület elnöke jelöli ki a megszűnt megbízású tag helyett eljáró tagot. (4) Ha az (1) bekezdés b)-g) pontja szerinti okból a békéltető testület elnökének megbízása szűnik meg, a békéltető testületi elnök megválasztására vonatkozó rendelkezések megfelelő alkalmazásával új elnököt kell javasolni, illetve kinevezni. (5) A békéltető testületi tagság felmondással való megszüntetésére a Polgári Törvénykönyvről szóló törvény, amennyiben a békéltető testület elnöke e tevékenységét munkaviszony keretében látja el, akkor a munka törvénykönyvről szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.” [vö. uo. 23. § (2) bek. harmadik mondat: „alkalmazza”]; vö. Fgytv. 2019. augusztus 31-ig hatályos 24. § (2)–(4) bek.: „(2) Az (1) bekezdés e) pontja szerinti esetben a megbízás megszűnését az érintett testületi tag meghallgatása után és a tagot jelölő szervezet véleményének figyelembevételével a békéltető testület elnöke, illetve – az elnök tekintetében – a békéltető testület tagjai közül választott, a kamara, megyei (fővárosi) agrárkamarák és a fogyasztói érdekek képviselőjét ellátó egyesületek által jelölt tagokból álló háromfős testület állapítja meg. (3) Ha a békéltető testületi tag megbízása e törvényben szabályozott bármely okból megszűnik, helyette a békéltető testületi tag jelölésére vonatkozó rendelkezések megfelelő alkalmazásával új testületi tagot kell kijelölni. Ha a békéltető testületi tag megbízása az (1) bekezdés b)-f) pontja alapján szűnik meg, a folyamatban lévő ügyekben a békéltető testület elnöke jelöli ki a megszűnt megbízású tag helyett eljáró tagot. (4) Ha az (1) bekezdés b)-f) pontja szerinti okból a békéltető testület elnökének megbízása szűnik meg, a békéltető testületi elnök megválasztására vonatkozó rendelkezések megfelelő alkalmazásával új elnököt kell választani, illetve megbízni.” (kiemelések: H. A.)

8. Az Fgytv. 25. §-ának módosítása: főszabály az egyedül eljáró békéltető testületi tag

Az Fgytv. 25. §-át módosító Módtv. 62. §-hoz fűzött végső előterjesztői indokolás szerint: „A békéltető testületek jelenlegi gyakorlata alapján főszabályként kerül bevezetésre, hogy a békéltető testületi tag egyedül jár el. Azonban, ha mindkét [bármelyik] fél kéri, akkor a testület 3 tagú tanácsban jár el, emellett ha az elnök úgy ítéli meg, hogy a fogyasztói jogvita bonyolult, akkor is 3 tagú tanácsban jár el a testület. Az adott eljárásban nem vehet részt a békéltető testületi tag, aki az ügyel kapcsolatban a fogyasztónak vagy a vállalkozásnak tanácsot adott és a megelőző három évben az eljárásban részt vevő vállalkozással munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban állt. A módosítás alapján egyedül eljáró tagként jogász végzettség mellett közgazdász felsőfokú végzettséggel rendelkező tag is eljárhat.”^[73]

Véleményem szerint a jogi végzettség megkövetelésének mellőzése, a közgazdasági felsőfokú végzettséggel való megelégedés a „professzionális alapokra helyezés” szintjét csökkenti, visszalépést jelent. Ugyancsak kedvezőtlen változás,

[73] Lásd Fgytv. 6)-(1) §.25) bek.: „(1) A békéltető testület tagja – a (2) bekezdésben foglalt vagylagos feltétel megléte esetén, a (3) és (4) bekezdésben foglalt kivétellel – *egyedül jár el*. (2) Az egyedül eljáró testületi tag *jogi vagy közgazdasági felsőfokú végzettséggel* kell, hogy rendelkezzen. (3) Ha a testület elnöke szerint a fogyasztói jogvita bonyolultsága indokolja, a békéltető testület háromtagú tanácsban jár el. (4) Ha azt bármely fél kéri, akkor a békéltető testület háromtagú tanácsban jár el. (5) Ahol a törvény a továbbiakban eljáró tanácsot, illetve az eljáró tanács elnökét említi, azon az egyedül eljáró testületi tagot is érteni kell. (6) Nem vehet részt az eljárásban az a békéltető testületi tag, aki az ügyel kapcsolatban a fogyasztónak vagy a vállalkozásnak tanácsot adott és a megelőző három évben az eljárásban részt vevő vállalkozással munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban állt.” (kiemelések: H. A.); vö. Fgytv. 2019. augusztus 31-ig hatályos 25. § (1)-(6) bek.: „(1) A békéltető testület – a (4) bekezdésben foglalt kivétellel – háromtagú tanácsban jár el. (2) Az eljáró tanács egyik tagját az eljárást megindító fogyasztó, egy másik tagját pedig az eljárással érintett vállalkozás jelöli ki a testületi tagok 23/A. §-ban meghatározott listájáról. *Az eljáró tanács elnökét*, továbbá ha a felek bármelyike a megadott határidőn belül nem él a jelölés lehetőségével, vagy ha más okból szükséges, az eljáró tanács hiányzó tagját a *testület elnöke jelöli ki*, figyelemmel a (3) bekezdés szerinti követelményekre, továbbá arra, hogy legalább egy tag a *fogyasztói érdekek képviselőjét* *ellátó egyesületek* által jelölt, egy másik tag pedig a kamara vagy a megyei (fővárosi) agrárkamarák által kijelölt testületi tagok közül kerüljön ki, valamint minden olyan szempontra, amely nagy valószínűséggel biztosítja független és pártatlan testületi tag kijelölését. Nem jelölhető ki az eljáró tanács tagjának az a békéltető testületi tag, aki az ügyel kapcsolatban a fogyasztónak vagy a vállalkozásnak tanácsot adott. E követelmény érvényesüléséről a békéltető testület elnöke az eljáró tanács tagjainak 29. § (5) bekezdése szerinti jelölése során is gondoskodik. (3) Az eljáró tanács legalább egy tagja *jogi végzettséggel* kell, hogy rendelkezzen. (4) Ha a testület elnöke szerint a fogyasztói jogvita egyszerű megítélésű, az eljárás lefolytatására egyedül eljáró testületi tagot jelöl ki. Ha azonban mindkét fél – az általa az (1) bekezdés szerint jelölhető testületi tag megjelölésével – azt kéri, a békéltető testület ebben az esetben is háromtagú tanácsban jár el. (5) A (4) bekezdésben meghatározott esetben egyedül eljáró testületi tagként csak az jelölhető ki, aki jogi végzettséggel rendelkezik, és a megelőző három évben nem állt az őt jelölő kamarával, megyei (fővárosi) agrárkamarával, illetve fogyasztói érdekek képviselőjét ellátó egyesülettel, vagy ezek tagjával munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban. (6) Ahol a törvény a továbbiakban eljáró tanácsot, illetve az eljáró tanács elnökét említi, azon az egyedül eljáró testületi tagot is érteni kell.” (kiemelések: H. A.)

hogy a módosítással nem jelenik meg az a rendelkezés, miszerint az eljáró tanács egyik tagját a fogyasztó jelöli.

9. Az Fgytv. 29. § (5) bekezdésének módosítása: a békéltető testületi meghallgatás

Az Fgytv. 29. § (5) bekezdését módosító Módtv. 63. §-hoz fűzött végső előterjesztői indokolás szerint e módosítással a következőről van szó: „Módosítás a meghallgatás előtti előzetes értesítés érdekében.”; azonban, ha a módosítást megnézzük, akkor azt látjuk, hogy e módosítás a Módtv. fentiekben említett módosításával van összefüggésben, ugyanis az Fgytv. 29. § (5) bekezdése a módosítás előtt is tartalmazta a szóban forgó előzetes értesítést; vagyis az indokolás nem állja meg a helyét.^[74]

10. Az Fgytv. 37. § (2) bekezdésének módosítása: országos békéltető testületi eljárási szabályzat

A Módtv. 64. § által az Fgytv. 37. § (2) bekezdése – a fentiekben említett módosítással összefüggésben – igen jelentős változást tartalmazó módosításon esett át: *a fogyasztóvédelemért felelős miniszter az MKIK-val együttműködve a békéltető testületek egységes gyakorlatának kialakítása érdekében országos eljárási szabályzatot készít, amelynek alkalmazása kötelező a békéltető testület eljárásában.* E módosítás előtt a rendelkezés a következő volt: „A békéltető testületek az egységes gyakorlat kialakítása érdekében valamennyi békéltető testület képviselőjének részvételével az eljárás egészére vagy egyes eljárási kérdésekre vonatkozóan országos eljárási szabályzatot készíthetnek, melyet az igazságügyért felelős miniszter hagy jóvá.” A Módtv. 64. §-ához fűzött végső előterjesztői indokolás szerint: „A módosítás alapján, amennyiben a fogyasztóvédelemért felelős miniszter az MKIK bevonásával a békéltető testületek egységes eljárási gyakorlatának kialakítása érdekében az eljárás egészére vagy egyes eljárási kérdésekre vonatkozóan országos eljárási szabályzatot készít, akkor annak alkalmazása kötelező a békéltető testületek eljárásában.”; amely indokolás (az „amennyiben”, „akkor” szövegezés) véleményem szerint nincs összhangban a normaszöveggel, mert a normaszövegben szereplő „készít” azt jelenti, hogy *készítenie kell* „országos eljárási szabályzatot” (a rendelkezés, szemben a módosítás előtti, békéltető testületekre vonatkozó szöveggel, nem azt tartalmazza, hogy „készíthet”). Az „országos eljárási szabályzat”, annak tartalmától függően, véleményem szerint

[74] Az Fgytv. 29. § (5) bek. a módosítás előtt: „(5) Az elnök a meghallgatás kitűzött időpontjáról, illetve arról, hogy kezdeményezi a meghallgatás mellőzését, a feleket a kérelem másolatának és a 23/A. § szerinti lista egyidejű megküldésével kellő időben előzetesen értesíti, azzal a felhívással, hogy az eljáró tanács általuk jelölhető tagjára vonatkozó javaslatukat legkésőbb az értesítés részükre történt kézbesítésétől számított nyolc napon belül tegyék meg, ellenkező esetben a kijelölről a békéltető testület elnöke hivatalból gondoskodik.” valamint a Módtv. 63. §-a szerint: „(5) Az elnök a meghallgatás kitűzött időpontjáról, illetve arról, hogy kezdeményezi a meghallgatás mellőzését, a feleket a kérelem másolatának megküldésével kellő időben előzetesen értesíti.”

üdvözlendő; megalkotásába nem csak a kamarákat, hanem a békéltető testületeket és a fogyasztóvédelmi egyesületeket is megfelelően be kellene vonni.

11. Az Fgytv. 37/A. § (3) bekezdés c) pontjának módosítása: a békéltető testületi internetes honlap

A Módtv. 65. §-a alapján – a kiválasztási szabályozással összefüggésben – az Fgytv. 37/A. § (3) bekezdés c) pontja helyébe a következő rendelkezés lépett: A békéltető testület naprakész, az eljárására vonatkozó és könnyen hozzáférhető információkkal ellátott internetes honlapot működtet, amelyen biztosítja, hogy a fogyasztó online úton is benyújthassa kérelmét és annak mellékleteit. Az internetes honlapon közzé kell tenni és kérés esetén elektronikus úton a felek rendelkezésére kell bocsátani legalább a következő információkat: „c) a békéltető testületi tagok nevét, megbízatásuk időtartamát, felsőfokú végzettségük oklevél szerinti megnevezését, szakterületüket”;^[75] a rendelkezésből kikerült az „az őket jelölő fogyasztói érdekek képviselőjét ellátó egyesület vagy gazdasági kamara megnevezését, valamint” szövegrész.

12. Az Fgytv. 56. §-a: a békéltető testülettel kapcsolatos felhatalmazó rendelkezés

A Módtv. 70. §-a az Fgytv.-t 2019. szeptember 1-jei hatálybalépéssel kiegészítette a következő 56. §-sal: „Felhatalmazást kap a fogyasztóvédelemért felelős miniszter, hogy a békéltető testületi tagsági feladat ellátására vonatkozó pályázat szabályairól, a pályázatok előzetes értékeléséről, a békéltető testületi tagok díjazásáról szóló részletes szabályokat és az online adásvételi vagy online szolgáltatási szerződéssel összefüggő határon átnyúló fogyasztói jogvita esetén az eljárásra kijelölt kamarák által működtetett békéltető testületek kijelölését rendeletben állapítsa meg.”^[76]

IV. A FOGYASZTÓVÉDELEM „LEÉRTÉKELŐDÉSE” (AZ FGYTV. 40. §-ÁNAK MÓDOSÍTÁSA)

A Módtv. 66. §-a ugyancsak jelentős változást – véleményem szerint a „bürokráciacsökkentés”-hez, a „rugalmasabb” kezelhetőséghez fűződő érdekekkel sem indokolható, magyarázható visszalépést (miniszeri szintre történő leértékelődést)

[75] Lásd Módtv. 65. §-ához fűzött végső előterjesztői indokolás: „A testületi tagokról nyilvántartott adatok körét pontosító rendelkezés.”

[76] A Módtv. 70. §-ához fűzött végső előterjesztői indokolásban szerepel: „Ezzel egyidejűleg az Fgytv.-ben a békéltető testületek kijelölésére és a tagok díjazására vonatkozó kormányrendeleti felhatalmazó rendelkezések, valamint az online jogvita rendezésére kijelölt kamarát tartalmazó szakasz hatályon kívül helyezésre kerülnek. A javaslathoz kapcsolódó kormányrendelet-tervezet tartalmazza ezen kormányrendeletek hatályon kívül helyezését.” – lásd Fgytv. 19. §, 55. § (1) bek. g) és i) pont.

– hozott: az Fgytv. 40. §-a helyébe a következő rendelkezés lépett: „A fogyasztóvédelemért felelős miniszter a) fogyasztóvédelmi szakmapolitikai programot alkot, b) intézkedéseket tesz, illetve kezdeményez a fogyasztói jogok védelme és érvényesítése érdekében.”

A módosítás előtti szöveg a következő volt: „(1) A fogyasztóvédelemért felelős miniszter a) kidolgozza és jóváhagyásra a Kormány elé terjeszti a fogyasztóvédelmi politika koncepcióját, javaslatot tesz a megvalósítás szervezeti és intézményi feltételeire, b) intézkedéseket tesz, illetve kezdeményez a fogyasztói jogok védelme és érvényesítése érdekében. (2) A koncepciónak tartalmaznia kell: a) az elérni kívánt fogyasztóvédelmi célokat, b) a célok érdekében végrehajtandó feladatokat, azok megvalósításának sorrendjét és határidejét, c) a kitűzött célok megvalósításának eszközeit, ideértve a pénzügyi igények megjelölését is. (3) A koncepcióban foglaltakat a gazdaságpolitikai döntések kialakítása, továbbá a nemzetgazdaság bármely ágában megvalósuló végrehajtási tevékenység során érvényre kell juttatni.”

A Módtv. 66. §-ához fűzött végső előterjesztői indokolás szerint: „A fogyasztóvédelmi politikát az Fgytv. hatályos előírásai alapján kormányhatározattal kell a Kormánynak jóváhagynia. A módosítás alapján a fogyasztóvédelemért felelős miniszter fogyasztóvédelmi politika helyett fogyasztóvédelmi szakpolitikai programot készít, amely tartalmát tekintve hasonló a fogyasztóvédelmi politikához, de a bürokráciacsökkentésre tekintettel nem kormányhatározatként, hanem miniszteri jóváhagyással kerül elfogadásra. A módosítás így megfelel a kormányzati stratégiai irányításról szóló 38/2012. (III. 12.) Korm. rendelet előírásainak. Ezáltal a fogyasztóvédelem stratégiai irányainak meghatározása – a gazdasági élettel való szoros összefüggése miatt – rugalmasabban kezelhető.”^[77]

Érdemes megemlíteni, hogy a Módtv. 66. §-a (az Fgytv. 40. §-a) szerint „szakmapolitikai program”-ról, a Módtv. 66. §-ához fűzött végső előterjesztői indokolás és a kormányzati stratégiai irányításról szóló 38/2012. (III. 12.) Korm. rendelet előírásai szerint „szakpolitikai program”-ról van szó.^[78]

[77] A fogyasztóvédelmi politikához lásd pl. a Magyarország V. középtávú fogyasztóvédelmi politikájának megvalósítására irányuló, 2018-ig szóló feladatterv végrehajtásához szükséges kormányzati intézkedésekről szóló 2011/2015. (XII. 29.) Korm. határozat; vö. Hámori (2016) i. m. 180–183.

[78] Lásd a kormányzati stratégiai irányításról szóló 38/2012. (III. 12.) Korm. rendelet 7. § 2. pont, 8. § (1) bek. d) pont, 11. § (2) bek. d) pont, 12. § (2) bek., 36. § (1)–(3) bek.; vö. pl. uo. 6. § (9) bek. d) pont, 7. § 1., 8. pont, 8. § (1) bek. c) pont, (2) bek., 11. § (2) bek. c) pont, 12. § (1) bek., 28. § a) pont, 33. § (1) bek., 34–35. §, 37. § (3) bek. a) pont, 38. §. E Korm. rendelet 8. § (1) bekezdése kimondja, hogy: „(1) Ha törvény vagy kormányrendelet eltérően nem rendelkezik, a stratégiai tervdokumentumok közül az alábbi felsorolásban később szereplő nem lehet ellentétes a korábban szereplő stratégiai tervdokumentumban meghatározott célkitűzéssel, intézkedéssel: a) nemzeti középtávú stratégia; b) miniszteri program; c) szakpolitikai stratégia; d) szakpolitikai program; e) intézményi stratégia; f) intézményi munkaterv.” A 8. § (2) bekezdése tartalmazza, hogy: „(2) A IV. Fejezetben megállapított felelősségi rend szerint a stratégiai tervdokumentum elfogadására jogosult döntése alapján lehet előkészíteni és elfogadni az e rendeletben megállapított tartalmi elemeket tartalmazó a) hosszú távú koncepciót; b) fehér könyvet; c) szakpolitikai stratégiát; d) szakpolitikai programot és e) intézményi stratégiát [a továbbiakban az a)–e) pont együtt: nem kötelezően előkészítendő stratégiai tervdokumentumok].” A 12.

Az Fgytv. 40. §-ának módosításával a fogyasztóvédelem „leértékelődése” megjelenik a Kormánytól, a középtávtól a miniszterig, a rövidtávig történő leszállításban. A kormányzati stratégiai irányításról szóló 38/2012. (III. 12.) Korm. rendelet 8. § (2) bekezdése szerint ugyan a szakpolitikai program „nem kötelezően elkészítendő stratégiai tervdokumentum”, az Fgytv. 40. § *a*) pontja alapján a fogyasztóvédelemért felelős miniszternek fogyasztóvédelmi „szakpolitikai” programot *kell* alkotnia.

A 38/2012. (III. 12.) Korm. rendelet 36. § (1)–(3) bekezdése szerint:

- a szakpolitikai program *rövid* távú, a vonatkozó stratégiák megvalósítására fókuszáló stratégiai tervdokumentum, amely tartalmazza: *a*) a vonatkozó stratégiákban kijelölt, mérhető célokat, *b*) ezek eléréséhez szükséges beavatkozásokat és azok részletes meghatározását, *c*) a teljesítéshez szükséges személyi, tárgyi, szakmai, anyagi és szervezeti feltételeket, *d*) a feladatok megvalósítására megálapított határidőket és felelősöket [*c*] és *d*) pont együttesen: cselekvési terv], *e*) a nyomon követés és az értékelés alapelveit és ezek részletes tervét;

- a szakpolitikai program *a*) előkészítéséről, majd elfogadásáról az adott szakpolitikai területért felelős miniszter dönt, *b*) tervezetét társadalmi véleményezésre kell bocsátani, valamint *c*) a megvalósítását követően fél éven belül utólagos értékelést kell róla készíteni;

- vonatkozó, elfogadott szakpolitikai stratégia hiányában a szakpolitikai programnak helyzetelemzést és mérhető célokat is tartalmaznia kell.

E Korm. rendelet 35. § (1)–(2) bekezdése alapján a kormány-szintet és a középtávot a „*szakpolitikai stratégia*” szolgálja:

- a szakpolitikai stratégia egy adott szakpolitikai területre vonatkozó jövőkép elérésének *középtávú* stratégiai tervdokumentuma, amely tartalmazza *a*) az adott szakpolitikai terület részletes helyzetelemzését és helyzetértékelését; *b*) az adott szakpolitikai területen megvalósítandó mérhető célokat; *c*) a szükséges beavatkozások területének és eszközeinek pontos meghatározását; *d*) a szükséges beavatkozások személyi, tárgyi, szakmai, anyagi és szervezeti feltételeit, valamint *e*) a megvalósítás, a nyomon követés és az értékelés alapelveit és rendszerét;

- a szakpolitikai stratégia *a*) előkészítésének megkezdéséről, majd elfogadásáról a *Kormány* dönt; *b*) tervezetét társadalmi véleményezésre kell bocsátani; valamint *c*) megvalósítását követő egy éven belül utólagos értékelést kell róla készíteni.^[79]

- § (2) bekezdése szerint: „(2) A szakpolitikai program tervezete csak akkor terjeszthető az elfogadására jogosult elé, ha a) az tartalmazza a megvalósítását bemutató finanszírozási tervet annak ütemezésével együtt; és b) bemutatja, hogy a megvalósítás első évéhez szükséges pénzügyi erőforrások rendelkezésre állnak.” Vö. pl. uo. 13-19. §.

[79] Vö. pl. az Európai Parlament és a Tanács 2014. február 26-i 254/2014/EU rendelete a 2014 és 2020 közötti időszakra vonatkozó többéves fogyasztóvédelmi programról és az 1926/2006/EK határozat hatályon kívül helyezéséről; az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (2019/C 62/06) véleménye javaslatról európai parlamenti és tanácsi rendeletre az egységes piacra, a vállalkozások – köztük a kis- és középvállalkozások – versenyképességére, valamint az európai statisztikákra vonatkozó program létrehozásáról, illetve a 99/2013/EU, az 1287/2013/EU, a 254/2014/EU, a 258/2014/EU, a 652/2014/EU és az (EU) 2017/826 rendelet hatályon kívül helyezéséről.

V. AZ (EU) 2017/2394 RENDELETTEL KAPCSOLATOS FGyTV.-VÁLTOZÁSOK

A Módtv. 67. §-a által az Fgytv. 43/A. §-ában szereplő jogi normáknak az időközben bekövetkezett európai uniós szintű jogszabály-módosításokra tekintettel szükséges hatályosítása történt meg.^[80] A Módtv. 68. §-a pedig – az (EU) 2017/2394 rendeletben foglaltakra figyelemmel – az Fgytv. 43/B. §-át módosította: a feladatokat továbbra is a fogyasztóvédelemért felelős *miniszter* látja el.^[81]

A Módtv. 69. §-a az Fgytv. 47. §-át 2020. január 17-i hatálybalépéssel a következő (1a)–(1c) bekezdéssel egészítette ki: „(1a) Amennyiben nem áll rendelkezésre más hatékony eszköz az (EU) 2017/2394 rendelet hatálya alá tartozó jogsértések megszüntetésének vagy megtiltásának érvényre juttatására és a fogyasztók kollektív érdekeit érő súlyos sérelem kockázatának megelőzése érdekében, a fogyasztóvédelmi hatóság: *a)* elrendelheti az online felületről a tartalom eltávolítását vagy egy online felülethez való hozzáférés korlátozását, illetve elrendelheti, hogy az online felületre való belépéskor a fogyasztóknak szóló kifejezett figyelmeztetés jelenjen meg, *b)* elrendelheti, hogy a tárhely szolgáltató az online felületet távolítsa el, az ahhoz való hozzáférést tiltsa le vagy korlátozza, vagy *c)* elrendelheti, hogy a domain szolgáltatók és domain nyilvántartók egy teljesen minősített domain nevet töröljenek és jogosult annak az engedélyezésére, hogy az érintett illetékes hatóság ilyen domain nevet nyilvántartásba vegyen, ideértve a harmadik fél vagy más hatóság felkérését ilyen intézkedések megtételére. (1b) A fogyasztóvédelmi hatóság (1a) bekezdés szerinti határozatának kötelezettje – annak határozatban történő megjelölése nélkül – valamennyi elektronikus hírközlési szolgáltató. (1c) Az ideiglenes hozzáférhetetlenné tétel végrehajtását a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság az elektronikus hírközlésről szóló törvény alapján szervezi és ellenőrzi.”

A Módtv. 69. §-ához fűzött végső előterjesztői indokolás tartalmazza, hogy: „A javaslathoz kapcsolódó kormányrendelet-tervezet az ilyen ügyekre Budapest Főváros Kormányhivatala V. Kerületi Hivatala került kijelölésre figyelemmel arra, hogy ez a szerv rendelkezik a legnagyobb gyakorlattal az e-kereskedelem és a határon átnyúló fogyasztóvédelmi hatósági ügyek kezelésében. Ugyanakkor az ideiglenes hozzáférhetetlenné tétel gyakorlati megvalósítását nem a fogyasztóvédelmi hatóság, azaz a Budapest Főváros Kormányhivatala, hanem a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (a továbbiakban: NMHH) végzi el, az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (a továbbiakban: Eht.) alapján. Az NMHH honlapján elérhető tájékoztatás alapján az Eht. 92/A. §, 159/B–159/C. §-a alapján szervezi és ellenőrzi a büntetőügyben a bíróság által elrendelt elektronikus adathoz való hozzáférés ideiglenes és végleges megakadályozásának végrehajtását, továbbá a külön törvényben meghatározott hatóság által elrendelt elektronikus

[80] Lásd Módtv. 67. §-ához fűzött végső előterjesztői indokolás (meglehetősen „szükszavúan”). Vö. (EU) 2017/2394 rendelet.

[81] Lásd Módtv. 68. §-ához fűzött végső előterjesztői indokolás (ugyancsak igen „szikár” módon).

adat hozzáférhetetlenné tétele végrehajtását. Az NMHH ennek érdekében működteti a központi elektronikus hozzáférhetetlenné tételi határozatok adatbázisát (KEHTA), és a működtetés céljából feldolgozza az oda bevitt adatokat. A bíróság, illetve a külön törvényben meghatározott hatóság a KEHTA-ban rögzíti: *a)* az eljáró bíróság, a külön törvényben meghatározott hatóság megnevezését és a határozat számát, *b)* az elektronikus adathoz való hozzáférés megakadályozásáról, illetve a megakadályozás megszüntetéséről szóló rendelkezést, *c)* az elektronikus adat azonosítására és elérésére vonatkozó adatokat. A KEHTA adatai nem nyilvánosak, azokba csak a bíróság, a külön törvényben meghatározott hatóság, az ügyész, a nyomozó hatóság, az Országgyűlés illetékes bizottságának a tagjai és az NMHH tekinthet be. Az ún. »honlapblokkolás« végrehajtására vonatkozó előírások a szerencsejáték szervezéséről szóló 1991. évi XXXIV. törvény 36/H. § (1)–(2) bekezdésének megfelelő szabályozást tartalmaznak: »A szerencsejáték-felügyeleti hatóság 36/G. § bekezdése szerinti határozatának kötelezettje – annak határozatban történő megjelölése nélkül – valamennyi elektronikus hírközlési szolgáltató. Az ideiglenes hozzáférhetetlenné tétel végrehajtását a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (a továbbiakban: NMHH) az elektronikus hírközlésről szóló törvény alapján szervezi és ellenőrzi.«

A Módtv. 54. §-a által az Fgytv. értelmező rendelkezései kiegészültek az *online felület* fogalmával. E szerint online felület az (EU) 2017/2394 rendelet 3. cikk 15. pontjában meghatározott fogalom:^[82] „online felület”: bármely, a kereskedő által vagy nevében üzemeltetett olyan szoftver – ideértve a honlapot, a honlap egy részét vagy egy alkalmazást –, amely arra szolgál, hogy a fogyasztók számára a kereskedő termékeihez vagy szolgáltatásaihoz hozzáférést biztosítson.

A Módtv. 71. §-a – az Fgytv. 57. § (2) bekezdés *a)* pontját módosítva – az (EU) 2017/2394 rendelettel kapcsolatos jogharmonizációs záradékot, 72. §-a – részben az (EU) 2017/2394 rendelettel kapcsolatos – szövegcsere módosításokat,^[83] 73. §-a – a módosítással összefüggésben – hatályukat veszítő rendelkezéseket^[84] foglal magában.

VI. ÖSSZEZÉS, KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK A FOGYASZTÓK VÉDELME ÉRDEKÉBEN

A Módtv. általános indokolásának V. pontjában szereplő adatok tükrében véleményem szerint megállapítható, hogy szükséges a békéltető testületek hatékonyságának (végső soron a vállalkozásokkal szembeni jogos fogyasztói követelések kielégítésének) – lehetőleg a felek békülésével történő – növelése, ami nem feltétlenül érdemi döntésben ölt testet (a vállalkozás az érdemi döntés előtt, akár

[82] Lásd Fgytv. 2. § x) pont.

[83] Lásd Fgytv. 36/C. § (1) bek., 47. § (14) bek., 51/A. § (1) bek.

[84] Lásd Fgytv. 26. § (4) bek., 55. § (1) bek. g) és i) pont, 57. § (2) bek. b) és c) pont.

a meghallgatás előtt is kielégítheti a fogyasztót igényében, s így az eredményesség e miatt sem mérhető pusztán az érdemi döntések alapján). Az Fgytv. 2019. évi módosításától azonban e tekintetben – véleményem szerint, némi megszorítással – nem várható további hatékonyság-növekedés elérése, mert a fogyasztóvédelem jelentős csökkentéséről, leértékelődéséről van szó: a békéltető testület a kamara által és nem mellett működtetett, valamint nem független, hanem csak szakmailag független testület;^[85]

– a békéltető testületi tagok biztosításának folyamatából kihagyják a fogyasztóvédelmi egyesületeket, a vállalkozói érdekek képviselői, a kamara és az MKIK a miniszterrel együtt kizárólagosan uralják a kiválasztást és a foglalkoztatást (a békéltető testület elnökének, elnökhelyettesének MKIK-s munkaviszonya, jogilag is alá-fölé rendelt jogviszonya sem növeli a függetlenséget, a miniszter „választása” pedig a „pártatlanságot”; a kamarai, vállalkozói befolyás rendkívül egyoldalúvá vált – a vállalkozásoknak helytelen, tisztességtelen szemléletben nem érdeke békéltető testület működtetése, a békéltetőtestületek hatékonyságának növelése); a 2019. augusztus 31-ig hatályos szabályozás szerint a békéltető testület elnökét a tagok maguk közül választották, az elnök – ha a testület munkaterhe azt indokolta – elnökhelyettest jelölhetett ki a testület tagjai közül, a testületi tagok számának megemeléséről, valamint annak mértékéről az elnök döntött;^[86]

[85] Vö. pl. Irányelv preambulum (32)–(33) bek.: „(32) Az alternatív vitarendezési fórumok függetlensége és integritása kulcsfontosságú annak érdekében, hogy az uniós polgárok bízhatnak abban, hogy az alternatív vitarendezési mechanizmusok a viták méltányos és független kimenetelét biztosítják a számukra. Az alternatív vitarendezésért felelős természetes személynek vagy testületnek függetlennek kell lennie mindenkitől, akinek érdeke fűződhet a vita kimeneteléhez, továbbá nem állhat összeférhetlenségi helyzetben, amely meggátolná abban, hogy méltányos, pártatlan és független módon hozza meg döntését. (33) Az alternatív vitarendezésért felelős természetes személyeket csak akkor lehet pártatlannak tekinteni, ha nem lehet rájuk olyan kényszerrel gyakorolni, amely potenciálisan befolyásolná a jogvitához való hozzáállásukat. Ezenkívül tevékenységük függetlenségének biztosítása érdekében e személyeket elegendő időre kell őket kinevezni, és egyik fél vagy azok képviselői sem adhatnak számukra utasítást.”; 1. cikk első mondat: „Ezen irányelv célja, hogy magas szintű fogyasztóvédelem megvalósításán keresztül elősegítse a belső piac megfelelő működését annak biztosításával, hogy a fogyasztók a kereskedőkkel szembeni panaszukat önkéntes alapon független, pártatlan, átlátható, hatékony, gyors és méltányos alternatív vitarendezési eljárásokat kínáló szervek elé terjeszthessék.” 6. cikk (1) bek.

[86] Vö. pl. Irányelv preambulum (32)–(33) bek., (51) bek.: „(51) A tagállamoknak az alternatív vitarendezés kialakításába be kell vonniuk a szakmai szervezetek, gazdasági társaságok és a fogyasztói szervezetek képviselőit, különösen a pártatlanság és függetlenség elvére tekintettel.”, 1. cikk első mondat, 6. cikk (1) bek., (3) bek.: „(3) Amennyiben a tagállamok úgy határoznak, hogy az ezen irányelv szerinti alternatív vitarendezési eljárásként engedélyezik a 2. cikk (2) bekezdésének a) pontjában említett eljárásokat, biztosítaniuk kell, hogy az (1) és az (5) bekezdésben meghatározott általános követelményekéntülmenően az ilyen eljárások esetében az alábbi különös követelmények teljesüljenek: a) a vitarendezésért felelős természetes személyeket olyan kollegiális testület nevezte ki, vagy olyan kollegiális testülethez tartoznak, amelynek tagjait egyenlő számban alkotják fogyasztói szervezetek képviselői és a kereskedő képviselői, és átlátható eljárás keretében jelölték ki őket; b) a vitarendezésért felelős természetes személyek hivatali ideje legalább három év, hogy biztosítani lehessen tevékenységük függetlenségét; c) a vitarendezésért felelős természetes személyek elkötelezik magukat az iránt, hogy a vitarendezési fórumban teljesített megbízatásuk lejártát követően három évig nem dolgoznak a kereskedőnek, sem olyan szakmai szervezetnek vagy gazdasági társaságnak, amelynek

- a „fogyasztói oldal képviselői és a vállalkozói érdekek képviselői” azonos számban országos listán – nem megyei (fővárosi) szinten – jelennek meg (az egyenlő arányú megyei, fővárosi szinten jogszabály által nem garantált, lehet, hogy a kivételes szabály alapján eljáró háromtagú tanácsban, illetve valamelyik békéltető testületben nem is lesz a fogyasztói oldalnak képviselője – főszabály lett az „egyedül eljáró békéltető testületi tag”), és az oldal képviselője pusztán a saját nyilatkozaton alapul (lehet, hogy a fogyasztói oldalon vállalkozások „igazgatói” fognak ülni – a 2019. augusztus 31-ig hatályos szabályozás alapján a fogyasztói oldal képviselőit a fogyasztóvédelmi egyesületek delegálták, jelölték, ami jóval nagyobb garanciát jelentett arra vonatkozóan, hogy a fogyasztói oldal képviselői valóban a fogyasztói oldalt „képviselek”), a semleges fél - és a fogyasztói oldal, vállalkozói érdekek képviselői – ahhoz képest is érdekes, hogy az Fgytv. 24/A. §-a szerint a békéltető testületi tagoknak függetlennek és pártatlannak kell lenniük;^[87]

- mindez a „testületek vezetésének professzionális alapokra helyezése”, a „bürokráciacsökkentés”, az „adminisztratív terhek csökkentése”, a „jelentősen egyszerűbb” „kiválasztás” megfogalmazás köntösébe öltöztetve jelenik meg;

- a díjazás, költségtérítés évtizedes, változatlan (rendkívül alacsony, hatékonyságszökkentő);

- a jogász szakképzettség, jogi végzettség sem kötelező (a 2019. augusztus 31-ig hatályos szabályozás szerint az eljáró tanács legalább egy tagjának és az egyedül eljáró testületi tagnak jogi végzettséggel kellett rendelkeznie), a szakmai gyakorlat nem igazodik a felsőfokú iskolai végzettséghez, ami ugyancsak (miként pl. a díjazás, költségtérítés jelenlegi, potenciális pályázókat eltántorító, kisebb alanyi kört biztosító szabályozása) a professzionális működés kárára van (a végzettséghez igazodó szakmai gyakorlat mellőzését a minél több potenciális pályázóhoz fűződő érdek sem teszi elfogadhatóvá; mindez nem teszi vonzóvá a békéltető testületet, a fogyasztók és a vállalkozások bizalmát - s így az érdemi döntések számát is - csökkentő hatással bír);^[88]

- a kereskedő tagja; d) a vitarendezési fórum nem áll hierarchikus vagy működésbeli kapcsolatban a kereskedővel, egyértelműen elkülönül a kereskedő operatív szervezeteitől, és a feladatai ellátásához elégséges mértékű, a kereskedő általános költségvetésétől különálló költségvetéssel rendelkezik.” (5) bek.: „(5) A tagállamok biztosítják, hogy azok az alternatív vitarendezési fórumok, amelyek esetében a vitarendezésért felelős természetes személyek kollegiális testülethez tartoznak, a fogyasztók és a kereskedők érdekeinek azonos számú képviselőjéből álljanak.”

[87] Vö. pl. Fgytv. 26. § (2)-(3) bek.: „(2) A felek, illetve az elnök által az eljáró tanácsba kijelölt testületi tag köteles a testület elnökének haladéktalanul bejelenteni és a felek előtt feltárni minden olyan körülményt, amely jogos kétségeket ébreszthet függetlensége vagy pártatlansága tekintetében. (3) Az eljáró tanácsba kijelölt testületi tag ellen a fél kizárási kérelmet terjeszthet elő, amennyiben olyan körülmények állnak fenn, amelyek jogos kétségeket ébresztenek függetlensége vagy pártatlansága tekintetében.”; 37/A. § (3) bek. d) pont: „(3) A békéltető testület naprakész, az eljárására vonatkozó és könnyen hozzáférhető információkkal ellátott internetes honlapot működtet, amelyen biztosítja, hogy a fogyasztó online úton is benyújthassa kérelmét és annak mellékleteit. Az internetes honlapon közzé kell tenni és kérés esetén elektronikus úton a felek rendelkezésére kell bocsátani legalább a következő információkat: [...] d) a békéltető testületi tagok függetlenségére és pártatlanságára vonatkozó törvényes követelményeket”; Irányelv preambulumban (22), (32)-(34), (51) bek., 1. cikk első mondat, 6. cikk (1), (3) bek.

[88] Vö. pl. Irányelv preambulumban (36) bek.: „(36) Az alternatív vitarendezés sikere, és különösen az

- a módosítástól nem lesz ismertebb, egyszerűbb és átláthatóbb az alternatív vitarendezés működése; a fogyasztóvédelmi egyesületek kiválasztási folyamatból történő mellőzése kevésbé teszi ismertté az alternatív vitarendezés működését, a fogyasztóvédelmi egyesületeket passzíválja; a kiválasztási (pályázati eljárási) szabályozás egyszerűbb, átláthatóbb, mint a kijelölési eljárás szabályozása (az utóbbi nem aránytalanul volt kevésbé egyszerű, átlátható), a kiválasztás gyorsabb lehet, mint a „kijelölés” volt, azonban ezt a reguláló kellő, fogyasztóvédelmi garanciák mellőzésével érte el, ami nemelfogadható, egyébként a békéltető testületi megbízatás négy évről három évre történő szállítása által a kiválasztás gyakoribb, rendszer-, működésllassító lesz; az új szabályozás alapvetően a békéltető testületi tagok „választását” és nem az alternatív vitarendezést „gyorsítja”, és az sem biztos, hogy a miniszter „választással”, az MKIK véleményezéssel terhelése a békéltető testületi tagok biztosításának eljárását gyorsítja;

- a két évtizede működő mechanizmusokon másképp kellett volna változtatni (ld. pl. támogatás és díjazás, költségtérítés szabályozása).

Magyarországnak jelenleg fogyasztóvédelmi politikája sincsen (2015-ben pár nap híján egy évig, 2007-ben „csak” majd’ öt hónapig nem volt^[89]); a fogyasztóvédelmi szakpolitikai program csak miniszteri, rövidtávú „nem kötelezően elkészítendő stratégiai tervdokumentum”.

A tagállami online vitarendezési kapcsolattartó pont feladatainak miniszterhez (Európai Fogyasztói Központhoz) kerülése a fogyasztóvédelem felértékelődéseként, a professzionális, hatékony működés magasabb szintjének biztosítását célzó lépésként értékelhető; és az elkészítendő „országos eljárási szabályzat”, annak tartalmától függően ugyancsak üdvözlendő (megalkotásába a békéltető testületeket és a fogyasztóvédelmi egyesületeket is megfelelően be kellene vonni). Az (EU) 2017/2394 rendelettel kapcsolatos Fgytv.-változások is örvendetesek, a hatékonyságot növelhetik.

A békéltető testületek támogatásának szabályozásában – és a jelenleg hatályos reguláció gyakorlatában véleményem szerint az igazságosság, a megfelelő fogyasztóvédelem érdekében – az ügyszámarányosság mellett figyelembe kellene venni például az ügyek jellegét (költségigényességét), valamint a tanácsadási és a képzési költségeket is.^[90] Az eredményesség kritériuma pedig nem lehet például

- alternatív vitarendezési eljárások iránti szükséges bizalom biztosítása érdekében alapvető fontosságú, hogy az alternatív vitarendezésért felelős természetes személyek megfelelő szakértelemmel, többek között általános jogi ismeretekkel is rendelkezzenek. E személyeknek elegendő általános jogi ismeretekkel kell rendelkezniük ahhoz, hogy megértsék a jogvita jogi vonatkozásait, de nem kötelesek jogi szakképesítéssel rendelkezni.” 6. cikk (1) bek.

[89] Lásd a Magyarország V. középtávú fogyasztóvédelmi politikájának megvalósítására irányuló, 2018-ig szóló feladatterv végrehajtásához szükséges kormányzati intézkedésekről szóló 2011/2015. (XII. 29.) Korm. határozat [vö. Hámori (2016) i. m. 180–183.]; a III. középtávú fogyasztóvédelmi politika megvalósítására irányuló, 2007–2010 közötti időszakra szóló cselekvési program végrehajtásához szükséges kormányzati intézkedésekről szóló 1033/2007. (V. 23.) Korm. határozat.

[90] Vö. Fgytv. 18. § (1) bek. 3. mondat: „A békéltető testület a fogyasztó vagy a vállalkozás kérésére tanácsot ad a fogyasztót megillető jogokkal és a fogyasztót terhelő kötelezettségekkel kapcsolatban.”

az eljárás tárgyának értéke (mert a békéltető testületnek kis tárgyi érték esetén is el kell járnia, ami költséggel jár, az más kérdés, hogy a „ügy jellege” és a „tárgyi érték” között „kapcsolat” van), továbbá az eredményességnek az is a részét képezi, ha a fogyasztó az érdemi döntés, vagy akár már a meghallgatás előtt kielégülést nyer.

Álláspontom szerint a hatékony fogyasztóvédelem érdekében a békéltető testületi tagok választásába jogszabállyal (a 2019. augusztus 31-ig hatályos szabályozáshoz hasonlóan, a kamarákkal egyenlő arányú szerepvállalással^[91]) be kellene vonni a fogyasztóvédelmi egyesületeket; a díjazást, költségtérítést – a felső határt is megjelenítve – meg kellene emelni; megfelelően vissza kellene állítani azt a szabályt, hogy az eljáró háromtagú tanács egyik tagját az eljárást megindító fogyasztó, egy másik tagját pedig az eljárással érintett vállalkozás jelöli ki a testületi tagok 23/A. §-ban meghatározott listájáról, az eljáró tanács elnökét (és az eljáró tanács hiányzó tagját^[92]) a testület elnöke jelöli ki. Véleményem

- 26/A. § (2) bek.: „(2) A békéltető testület a fogyasztó vagy a vállalkozás kérésére a fogyasztót megillető jogokkal, kötelezettségekkel kapcsolatban teljesített tanácsadásról nyilvántartást vezet, amely tartalmazza: a) a fogyasztó, illetve a vállalkozás nevét, b) a tanácsot adó személy nevét, c) a tanácsadás időpontját és d) a tanácsadással érintett ügy rövid tartalmi összefoglalását.” Uo. 18. § (6) bek.: „(6) A békéltető testület köteles a tagjai számára rendszeresen képzést szervezni.”; 36/A. § (2) bek. i) pont: „(2) A békéltető testület éves tevékenységéről elkészült összefoglaló tartalmazza legalább: [...] i) tájékoztatást a békéltető testület tagjai számára rendszeresen nyújtott képzésekről” Irányelv 6. cikk (6) bek.: „(6) Az (1) bekezdés a) pontja alkalmazásában a tagállamok ösztönzik az alternatív vitarendezési fórumokat, hogy az alternatív vitarendezésért felelős természetes személyek számára biztosítsanak képzést. Az ilyen képzés nyújtása esetén a hatáskörrel rendelkező hatóságok a 19. cikk (3) bekezdésének g) pontjával összhangban a számukra közölt információk alapján nyomon követik az alternatív vitarendezési fórumok által létrehozott képzési programokat.” [uo. (1) bek.: „(1) A tagállamok biztosítják, hogy az alternatív vitarendezésért felelős természetes személyek megfelelő szakértelemmel rendelkezzenek, valamint függetlenek és pártatlanok legyenek. Ezt annak biztosításával kell garantálni, hogy: a) e személyek megfelelő ismeretekkel és készségekkel rendelkezzenek a fogyasztói jogviták alternatív vagy bírósági rendezése területén, valamint rendelkezzenek általános jogi ismeretekkel; b) e személyeket tevékenységük függetlenségének biztosításához elegendő időtartamra nevezzék ki, és e feladataik alól ne legyenek felmenthetők jogos indok nélkül; c) egyik fél vagy azok képviselői se adhassanak e személyek számára utasítást; d) e személyek díjazása oly módon történjen, hogy az ne függjön az eljárás eredményétől; e) e személyek indokolatlan késedelemnélkül jelentsék be az alternatív vitarendezési fórumoknak az olyan körülmények fennállását, amelyek befolyásolhatják, vagy úgy tűnhet, hogy befolyásolják függetlenségüket vagy pártatlanságukat, vagy összeférhetlenséget eredményezhetnek az abban a vitában érintett valamelyik féllel, amelynek rendezésére felkérték őket. Az ilyen körülmények bejelentésére vonatkozó kötelezettség az alternatív vitarendezési eljárás teljes időtartamára vonatkozó folyamatos kötelezettség kell, hogy legyen. Ez nem vonatkozik arra az esetre, ha az alternatív vitarendezési fórum mindössze egy természetes személyből áll.”

[91] Vö. pl. Fgytv. általános indokolás 4.5. a) pont: „A törvény szerint a területi gazdasági kamarák feladata olyan békéltető, egyezségeit létrehozó fórum működtetése, melybe a gazdasági kamarák és a fogyasztók érdekképviseletét ellátó szervezetek azonos számú képviselőt delegálnak, és a képviselők megállapodás alapján egy harmadik, független személyt vonnak be a testületbe.” Részletes indokolás a 18–37. §-hoz és a 45. §-hoz: „A testületi tagokat a területi gazdasági kamarák, másrészt a fogyasztói érdekek képviseletét ellátó társadalmi szervezetek jelölik egy listára, így biztosítandó az eljáró tanácsokban az arányos képviseletet.” „A törvény hangsúlyozza a társadalmi szervezetek fontosságát a fogyasztói érdekek érvényesítése terén.”

[92] Vö. Fgytv. 2019. augusztus 31-ig hatályos 25. § (2) bek. második mondat.

szerint fogyasztóvédelmi szakpolitikai stratégia és fogyasztóvédelmi szakpolitikai program – fogyasztóvédelmi egyesületek megfelelő bevonásával történő – megalkotása, elfogadása is indokolt, illetve szükséges; az Fgytv.-ben fogyasztóvédelmi szakpolitikai stratégia elfogadásáról is rendelkezni kellene.

A békéltető testületek hatékonyságát növelhette volna és növelné a korábban megfogalmazott, az Fgytv. 29. § (11) bekezdés harmadik mondatának módosítására irányuló javaslatom, amely szerint valamennyi ügyfélszolgálati, szolgáltatásnyújtási hely is lefedendő. Szövegszerű javaslatom: A fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény 29. § (11) bekezdésének harmadik mondata helyébe a következő rendelkezés lép: „Amennyiben a vállalkozás székhelye, telephelye vagy fióktelepe, illetve ügyfélszolgálat, szolgáltatásnyújtási helye nem a területileg illetékes békéltető testületet működtető kamara szerinti megyében van, a vállalkozás együttműködési kötelezettsége a fogyasztó igényének megfelelő írásbeli egyezségkötés lehetőségének felajánlására terjed ki.”^[93]

IRODALOM

- Hamar Farkas – Hámori Antal (szerk.) (2016): *A fogyasztók etikai és jogi védelme*. Budapesti Gazdasági Egyetem, Budapest.
- Hámori Antal (2015): A fogyasztók védelme és az új Ptk. *Magyar Jog*, 62. évf. 5. szám, 257–273.
- Hámori Antal (2016): A fogyasztóvédelem jelentősége és oktatása. Javaslatok Magyarország V. középtávú fogyasztóvédelmi politikájához. *Jogtudományi Közlöny*, 71. évf. 3. szám, 175–183.
- Hámori Antal (2017a): Javaslat a 'rossz minőségű termék forgalomba hozatala' büntetőjogi törvényi tényállás alapesete büntetési tételének és egyes szabálysértési rendelkezések módosítására. *Jog – Állam – Politika*, 9. évf. 4. szám, 253–270.
- Hámori Antal (2017b): A „termékbemutatók” fogyasztóvédelmi jogi szabályozása (Aktuális problémák és válaszok). *Jogtudományi Közlöny*, 72. évf. 4. szám, 183–191.
- Hámori Antal (2018): Javaslatok a 'fogyasztók' fokozottabb védelme érdekében. A 'vásárlók könyve' és a 'vásárlói' (fogyasztói) panasz fórumokról szóló tájékoztató jogi szabályozása történeti áttekintéssel. *Iustum Aequum Salutare*, 14. évf. 1. szám, 63–98.
- Hámori Antal (2018-2019): Fogyasztói jogok érvényesülése hatósági eljárásban, 1–2. *Jura*, 24. évf. 2. szám, 378–393.; 25. évf. 1. szám.
- Hámori Antal (2019): A fogyasztói szavatossági és jótállási igények intézésének szabályozása és gyakorlata. *Magyar Jog*, 66. évf. 4. szám, 212–219.

[93] Részletesen, indokolással lásd Hámori, 2017b, 188–190.